Hobeon

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Finance & Control
locatie Venlo
voltijd

Fontys Hogescholen

De kracht van kennis.

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag
T (070) 30 66 800
I www.hobeon.nl
E info@hobeon.nl

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Finance & Control
locatie Venlo
voltijd

Fontys Hogescholen

CROHO nr. 35520

Hobéon Certificering
Datum
3 april 2020
Auditpanel
R.J.M. van der Hoorn MBA
R.W. Puyt MSc MMC
ir. M.C.J. van Ooijen RC
K. Wolters
Secretaris
I.M. Gies Broesterhuizen BEc

INHOUDSOPGAVE

1. BASISGEGEVENS 1

2. SAMENVATTING 3

3. INLEIDING 5

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN 7

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL 21

6. AANBEVELINGEN 23

BIJLAGE I Scoretabel 25
BIJLAGE II Programma, werkwijze en beslisregels 27
BIJLAGE III Lijst geraadpleegde documenten 31
BIJLAGE IV Panelsamenstelling 33

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Fontys hogescholen
status instelling	Bekostigd hoger onderwijs
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief d.d. 30 augustus 2019
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	B Finance & Control
registratienummer croho	35520
domein/sector croho	Economie
oriëntatie opleiding	Hbo
niveau opleiding	Bachelor
graad en titel	Bachelor of Science
aantal studiepunten	240 EC
afstudeerrichtingen	Niet van toepassing
locatie	Venlo[1]
variant	Voltijd
onderwijstaal	Nederlands, Engels en Duits
datum audit / opleidingsbeoordeling	14 februari 2020

[1] De opleiding Finance & Control biedt Fontys Hogescholen ook aan in Eindhoven (zie Hoofdstuk 3 - Inleiding).

2. SAMENVATTING

Fontys Hogescholen (Fontys) biedt de hbo-bacheloropleiding *Finance & Control* aan in Venlo en in Eindhoven. Vanwege de eigen karakteristiek van beide leslocaties heeft Fontys ervoor gekozen om twee opleidingsbeoordelingen met verschillende, deels overlappende auditpanels uit te voeren. Dit beoordelingsrapport betreft de opleiding Finance & Control in Venlo (F&C-V[2]) met haar voltijdvariant.

Standaard 1. Beoogde leerresultaten
De opleiding F&C-V hanteert sinds het studiejaar 2018-2019 de zeven *learning outcomes* uit het *Landelijke Opleidingsprofiel 2016 (LOOFC, 2018)* voor haar beoogde leerresultaten. Zij profileert zich als een brede multidisciplinaire opleiding met een sterk financieel-economische basis die *internationaal opererende business controllers* opleidt. Het opereren in een internationale, globaliserende omgeving en het omgaan met duurzaamheid staan bij de opleiding centraal.
Doordat de opleiding de beoogde leerresultaten uit het landelijke profiel direct hanteert, hebben zowel internationalisering als praktijkgericht onderzoek een plaats in haar beoogde leerresultaten. Een afgestudeerde van de opleiding moet succesvol kunnen functioneren in een internationale en interculturele werkomgeving en beschikken over een *Problem Solving Attitude*.
De opleiding onderhoudt haar profiel door structurele afstemming met vakgenoten en het eigen relevante (inter)nationale werkveld.

Het auditpanel komt voor deze standaard tot het oordeel 'voldoet'. Een sterk punt is de focus van de opleiding op de eigen Euregio die onderscheidend is ten opzichte van verwante opleidingen in Nederland. Het auditpanel ziet ruimte om deze profilering nog verder aan te scherpen en uit te bouwen.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving
De opleiding F&C-V is voornemens de nieuwe FIBS-onderwijsvisie, waarin het projectmatig werken in een hybride setting centraal staat, de komende jaren door te voeren in het gehele programma. Onder meer de afstudeerfase is in dit kader reeds herzien. Zo zijn diverse authentieke beroepsproducten geïntroduceerd en vormt het *Landelijke Opleidingsprofiel 2016 (LOOFC, 2018)* het uitgangspunt.
Vanwege de regionale verankering en de nauwe relaties met het werkveld aan beide zijden van de grens, biedt de opleiding F&C-V hetzelfde programma aan in het Nederlands, Duits en Engels. Het auditpanel heeft begrip voor deze keuze.
De opleiding F&C-V verzorgt in aansluiting bij de profilering een sterk Euregionaal en internationaal georiënteerd programma (bijvoorbeeld door deelname aan cultureel diverse projecten, de internationale studentenpopulatie, de aandacht voor grensoverschrijdende vraagstukken en de vele mogelijkheden voor internationale studentmobiliteit die de opleiding biedt). Aansluitend bij de beoogde leerresultaten zijn ook verschillende elementen van *Duurzaamheid* in diverse leerarrangementen opgenomen en kent het programma een onderzoekslijn die studenten juist voorbereidt op de afstudeerfase.
De opleiding beschikt over een deskundig docententeam; 87% heeft een relevante mastergraad en 92% is BKE-gekwalificeerd. De opleiding heeft voldoende gekwalificeerde docenten in huis om in de drie taalstromen lessen te verzorgen. Het docententeam is nu op één werkplek binnen de instelling gehuisvest, wat de samenwerking tussen de taalstromen bevordert.

[2] Gezien de internationale oriëntering biedt Fontys de opleiding Finance & Control in Venlo (F&C-V) aan onder de naam *Finance & Control: International Finance & Control* (IFC).

Het auditpanel komt voor deze standaard tot het oordeel 'voldoet'. Ondanks dat de eerste resultaten voor het auditpanel reeds zichtbaar zijn, ziet het op een aantal vlakken nog ruimte voor verdere verbetering (o.a. implementatie van het *Landelijke Opleidingsprofiel 2016 (LOOFC, 2018)* in de propedeuse en de hoofdfase, verdere integratie van de taalstromen en voortzetten van het ingezette professionaliseringtraject van docenten aansluitend bij de FIBS-onderwijsvisie).

Standaard 3. Toetsing
De opleiding F&C-V beschikt over een helder toetssysteem en zet een diversiteit aan kwaliteitsborgende mechanismen in (bijvoorbeeld toetsmatrijzen, rubrics, het 'vier ogen beginsel' en kalibreersessies). Het *FIBS-toetsbeleid* vormt voor de opleiding het uitgangspunt. In het verlengde van de nieuwe FIBS-onderwijsvisie deed de opleiding in het studiejaar 2019-2020 de eerste ervaringen op met de nieuwe vorm van toetsing. Het niveau van de tussentijdse toetsen vindt het auditpanel toereikend. De examencommissie en de toetsauditcommissie zijn voor het gehele instituut *in control* als het gaat om de kwaliteitsborging van het toetsen en beoordelen. Om zich van de kwaliteit van beide leslocaties in Venlo en Eindhoven te verzekeren, overleggen de examencommissies regelmatig over het afstudeerniveau en stemmen zij beleid en richtlijnen in toenemende mate op elkaar af.

Het auditpanel komt bij deze standaard tot het oordeel '**voldoet**'. Hoewel daar met het oog op het gerealiseerde niveau in de eindwerken geen aanleiding toe is, mag de opleiding wat het auditpanel betreft, de samenwerking tussen beide examencommissies intensiveren. Tevens kan zij meer efficiëntie en eenduidigheid aanbrengen in de toetsing van de drie taalstromen.

Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten
Het palet aan eindwerken dat het auditpanel van de opleiding F&C-V bekeek vond het auditpanel, op een uitzondering na, hbo-bachelorwaardig. De eindwerken kenmerken zich door een hoog theoretisch gehalte. De beoordelingen van de eindwerken zijn duidelijk onderbouwd en in lijn met de bevindingen van het auditpanel. Het werkveld is tevreden over het functioneren van studenten en alumni, zeker daar waar het studenten betreft die de nieuwe afstudeerfase gevolgd hebben.

Het auditpanel komt bij deze standaard tot het oordeel '**voldoet**'. Het is de verwachting van het auditpanel dat studenten, door de nieuwe afstudeerfase en het werken met beroepsproducten, op termijn in hun eindwerk de vertaalslag naar de praktijk eenvoudiger maken.

Algemene conclusie:
Het auditpanel trof een opleiding F&C-V die goed geworteld is in de Euregio en als gevolg van de ingezette veranderingen in de onderwijsleeromgeving aantoonbaar over een nieuwe 'schwung' beschikt. De opleiding voldoet met haar voltijdvariant aan de basiskwaliteit en steekt daar op een aantal thema's bovenuit. Het auditpanel adviseert de NVAO tot het behoud van de accreditatie van de opleiding.

Het auditpanel wil de opleiding uitdagen om de Euregio in haar beoogde leerresultaten nog meer centraal te stellen en de FIBS-onderwijsvisie volledig door te vertalen naar het programma en in de toetsing.

Na instemming van de panelleden is dit rapport vastgesteld door de voorzitter te Den Haag op 3 april 2020.

3. INLEIDING

Het voorliggende beoordelingsrapport is de resultante van een zogeheten 'Beperkte Opleidingsbeoordeling' van de hbo-bacheloropleiding Finance & Control (leslocatie Venlo) van Fontys Hogescholen (Fontys), die op 14 februari 2020 is uitgevoerd door een auditpanel van onafhankelijke deskundigen (zie bijlage IV voor een toelichting).

De beoordeling vond plaats in het kader van een clustervisitatie, waarbij hbo-opleidingen met een vergelijkbare onderwijsinhoud in één (sub)cluster in een bepaalde periode worden gevisiteerd door auditpanels bestaande uit zoveel mogelijk dezelfde deskundigen[3]. Doel hiervan is de scherpte en de vergelijkbaarheid van de oordelen te bevorderen. Bovengenoemde opleiding van Fontys valt samen met diverse verwante opleidingen van andere onderwijsinstellingen in de visitatiegroep *HBO Bedrijfseconomie Zuid-Nederland.*

Dit rapport behandelt achtereenvolgens de bevindingen, overwegingen en conclusies van het auditpanel over de betreffende opleiding op vier NVAO-kwaliteitsstandaarden, te weten 'beoogde leerresultaten', 'onderwijsleeromgeving', 'toetsing' en 'gerealiseerde leerresultaten'. Het auditpanel heeft voor de beoordeling het beoordelingskader van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)[4] gebruikt.

Specifieke context opleiding F&C-V
De hbo-bacheloropleiding Finance & Control (F&C) biedt Fontys op twee lesplaatsen aan, te weten in Venlo bij *Fontys International Business School* (F&C-V) en in Eindhoven bij *Fontys Hogeschool Economie en Communicatie* (F&C-E). Vanwege de eigen karakteristiek van beide leslocaties heeft Fontys ervoor gekozen om twee opleidingsbeoordelingen met verschillende, deels overlappende auditpanels uit te voeren. Dit beoordelingsrapport betreft de opleiding F&C-V die Fontys verzorgt in een voltijdvariant.

Internationale oriëntatie
Naast de opleiding F&C-V[5] vallen onder het instituut *Fontys International Business School* ook de opleidingen *International Business* (IB), *Commerciële Economie: International Marketing* (IM) en *Logistics Management: International Fresh Business Management* (IFBM). De opleidingen werken nauw samen en delen naast een onderwijsvisie, toetsbeleid en personeelsbeleid ook een missie: *Developing international business professionals*.

Ontwikkelingen na vorige accreditatie
De vorige accreditatie van de opleiding F&C-V vond plaats in 2012. De opleiding is toen positief beoordeeld. De aandachtspunten die het toenmalige panel naar voren bracht, zijn door de opleiding in de loop der jaren opgepakt en er zijn verbeteringen doorgevoerd.

Bevindingen	Verbetermaatregelen
Het in samenspraak met haar omgeving verder ontwikkelen van de uitsplitsing van de profilering op 'Internationalisering' naar regio (Nederlands-Duitse en internationale werkomgeving) en het nader uitwerken van 'het omgaan met duurzaamheid' behoeft aandacht.	De opleiding heeft haar profilering aangescherpt: Zij leidt studenten op tot internationaal opererende business controllers. In deze rol moet de bedrijfseconoom beheerst kunnen samenwerken met andere disciplines en in internationale en multiculturele omgeving kunnen functioneren. Deze profilering is, gezien de locatie van het werkveld, internationaal georiënteerd, waarbij de Euregio het focuspunt betreft (zie Standaard 1).

[3] Zie ook het rapport 'De opleidingsaccreditatie in het hoger onderwijs, *Tussenbericht over de kwaliteit van het Nederlandse Accreditatiestelsel*', Inspectie van het Onderwijs, november 2017
[4] Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Nederland, Nederlands-Vlaamse Accreditatie-organisatie d.d. september 2018.
[5] Gezien de internationale oriëntering biedt Fontys de opleiding Finance & Control in Venlo (F&C-V) aan onder de naam *Finance & Control: International Finance & Control* (IFC).

Bevindingen	Verbetermaatregelen
Enkele verbeteringen zijn denkbaar (het tot wasdom komen van de inhoud van het programma door de uitsplitsing naar een Euregionale en internationale classroom, het doorontwikkelen van de bestaande onderzoekslijn, de interactie tussen onderwijs en onderzoek, het doorvoeren van de plannen op de aanstaande vergrijzing van het docententeam en het verhogen van het algemene voorzieningenniveau), waarmee de opleiding de kwaliteit van het onderwijs niet alleen nu, maar ook in de toekomst (bij verdere groei van het studentenaantal) blijft garanderen.	De opleiding had de afgelopen jaren aandacht voor het doorontwikkelen van de onderzoeksleerlijn binnen het curriculum (zie Standaard 2). Hierbij was het lectoraat *Crossing Border* betrokken. Ook docenten hebben in dit kader trainingen gevolgd. Bij de ontwikkeling van het nieuwe curriculum betrekt de opleiding het lectoraat *Cross Border business development* en het lectoraat *Business Service Innovation* actief in het werven van hybride leeropdrachten.
Het gaat ervan uit dat de opleiding, zoals beoogt, aan de slag gaat met het borgen van de geïnitieerde verbeteringen in de afstudeerfase (het concreter formuleren van onderzoeksvragen/-opzet en diepgang van de methodologie) en met de consistente inbedding daarvan in de onderzoekslijn.	Studenten krijgen in het tweede en in het vierde leerjaar leerarrangementen aangeboden die hen voorbereiden op het onderzoek binnen de stage/ afstuderen. Het (netwerk van het) lectoraat *Business Service Innovation* biedt afstudeerplekken aan. Afgelopen jaren is er expliciet aandacht geweest voor de ontwikkeling van onderzoeksvaardigheden van docenten (bijvoorbeeld in de periode 2014-2016 40 uur aan teamtraining voor alle docenten). De verbeteringen die de opleiding heeft ingezet, leiden tot eindwerken waarin de studenten het vereiste hbo-bachelorniveau tonen (zie Standaard 4).

Tabel 1 – Doorgevoerde verbeteringen na vorige audit

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.
Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (associate degree, bachelor of master) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo of wo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.

Bevindingen

Beoogde leerresultaten F&C-V
Het auditpanel stelt op basis van het *Opleidingsprofiel IFC* vast dat de opleiding F&C-V sinds het studiejaar 2018-2019 de zeven *learning outcomes*[6] uit het *Landelijke Opleidingsprofiel 2016* - dat in 2018 is gereviseerd door het *Landelijk Overleg Opleidingen Finance & Control (LOOFC)* - als uitgangspunt neemt voor haar beoogde leerresultaten. De learning outcomes bevatten integraal de benodigde theoretische basis bestaande uit vier kerngebieden (Strategic Management, Performance Management, Finance Operations & Reporting en Governance, Risk & Compliance) en drie beroepsvormende aspecten (Onderzoekend vermogen, Professioneel vakmanschap en Verantwoord handelen). Deze beoogde leerresultaten passen volgens het auditpanel zonder meer bij het niveau en de oriëntatie van een F&C-opleiding. Bovendien hebben deze beoogde leerresultaten een internationaal referentiekader. Bij de totstandkoming van de learning outcomes uit het *Landelijke Opleidingsprofiel 2016 (LOOFC, 2018)* is aansluiting gezocht bij het *European Qualifications Framework for lifelong learning* (EQF) en het *European Higher Education Area framework* (EHEA).

Profilering: Internationale oriëntatie en Duurzaamheid
De opleiding F&C-V profileert zich als een brede multidisciplinaire opleiding met een sterk financieel-economische basis die *internationaal opererende business controllers* opleidt. Vanwege de regionale verankering (midden in de Euregio rijnmaas-noord) en de nauwe relaties met het werkveld in de Nederlandse-Duitse grensstreek, biedt Fontys de opleiding F&C-V aan in drie taalstromen: Nederlands, Duits en Engels (zie Standaard 2). Twee thema`s staan bij F&C-V hoog in het vaandel, namelijk (i) het opereren in een internationale, globaliserende omgeving (met een focus op de Euregio) en (ii) het omgaan met duurzaamheid (zie onderstaande tabel).

Profilering: Internationale oriëntatie en Duurzaamheid	
De opleiding F&C-V[7] heeft, afgeleid van de missie van de FIBS, haar missie als volgt geformuleerd: *"Van een International Finance & Control Bachelor mag worden verwacht dat hij internationaal georiënteerd, maatschappelijk verantwoord en op basis van toegepast praktijkgericht onderzoek, de financiële, administratieve en informatieve domeinen van een organisatie kan beheersen in de rol van business controller in een internationale werkomgeving"*.	
Opereren in een internationale, globaliserende omgeving (met een focus op de Euregio)	Iedere afgestudeerde moet in staat zijn om in een internationale en interculturele omgeving te kunnen opereren. Derhalve krijgt de student een basis aan internationale en interculturele zaken en kan hij/zij naar eigen behoefte de mate van internationalisatie zelf verder inkleuren met gerichte keuzemogelijkheden tijdens zijn studie.

[6] Doordat het LOOFC de Europese kwalificatieraamwerken EQF en EHEA als uitgangspunt neemt, hanteert het de term learning outcomes in plaats van de term (beoogde) leerresultaten.
[7] Gezien de internationale oriëntering biedt Fontys de opleiding Finance & Control in Venlo (F&C-V) aan onder de naam *Finance & Control: International Finance & Control* (IFC).

Profilering: Internationale oriëntatie en Duurzaamheid	
Omgaan met duurzaamheid	*Technology, Entrepreneurship & Creativity (TEC) for Society* is een centrale Fontys aanpak voor de realisering van de *Sustainable Development Goals* die alle opleidingen moeten adopteren in hun programma. Studenten moeten gedurende de studie TEC-skills ontwikkelen: *Future employees should be sensitive for innovation (in society), have an understanding about the way technical innovations are able to solve complex problems, dare to experiment and are able to bridge different disciplines as to co-create innovative solutions*. De opleiding wil Duurzaamheid als natuurlijk element in het programma integreren.

Tabel 2 – Korte omschrijving profilering F&C-V

De focus van de opleiding op de eigen Euregio is onderscheidend ten opzichte van verwante opleidingen in Nederland. Daarentegen zijn de profilering op internationalisering en de doelen die de opleiding zich in dit kader stelt, volgens het auditpanel (nog) niet optimaal. Aansluitend bij het *Landelijke Opleidingsprofiel 2016 (LOOFC, 2018)* moeten alle F&C-studenten in Nederland op de hoogte zijn van internationale ontwikkelingen en over interculturele sensitiviteit en over mondelinge en schriftelijke Engelse taalvaardigheden beschikken, zo ook studenten F&C-V. Bovendien maakt de keuze voor drie separate taalstromen (zie Standaard 2), hoewel dit vanuit studentperspectief en de nog te ontwikkelen taalvaardigheden bij de instroom in de opleiding te billijken is, dat de opleiding kansen voor een uniek onderscheidend vermogen onbenut laat. Het auditpanel ziet dan ook ruimte voor de opleiding om haar profilering op de Euregio verder aan te scherpen en uit te bouwen (zie Hoofdstuk 6 – Aanbevelingen). Uit het gesprek met het management blijkt, dat de opleiding in dit kader ook duidelijke ambities heeft. Ook de doelstelling *Omgaan met duurzaamheid* kan de opleiding, wat het auditpanel betreft, nog concreter en meer opleidingsspecifiek uitwerken.

Gezien deze internationale oriëntering (in een Euregionale context) vindt het auditpanel de naam *Finance & Control: International Finance & Control* (IFC) passen bij de opleiding F&C-V.

Praktijkgericht onderzoek
Het auditpanel stelt vast dat de learning outcomes uit het *Landelijke Opleidingsprofiel 2016 (LOOFC, 2018)* integraal het beroepsvormende aspect *Onderzoekend vermogen* bevatten. Daarnaast heeft de opleiding F&C-V ook een eigen visie: *Studenten ontwikkelen een Problem Solving Attitude volgens de regels van goed praktijkgericht onderzoek. Zij kunnen zelfstandig argumentaties opstellen en verdiepen voor het oplossen van bedrijfsproblemen op het terrein van Finance & Control in samenwerking met en in opdracht van directies en managers. Studenten hebben de vaardigheid om relevante gegevens te verzamelen en te interpreteren met het doel een oordeel te vormen dat mede gebaseerd is op het afwegen van relevante sociaal-maatschappelijke of ethische aspecten.* Studenten moeten een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van hun beroep wat van studenten een kritische en onderzoekende houding vraagt. Praktijkgericht onderzoek is duidelijk zichtbaar in de beoogde leerresultaten van de opleiding F&C-V.

Onderhoud beoogde leerresultaten
De opleiding onderhoudt haar beoogde leerresultaten structureel door onder meer (i) participatie in het LOOFC, (ii) door minimaal tweemaal per jaar raadpleging van de FIBS-brede Raad van Advies en (iii) door minimaal tweemaal per jaar overleg met de eigen werkveldcommissie. Zo spreekt de werkveldcommissie bijvoorbeeld over Euregionale en internationale ontwikkelingen in het werkveld en over de (benodigde) ontwikkelingen in het onderwijs van de opleiding (o.a. de gerichtheid van het curriculum op het werkveld en over het ervaren niveau van de studenten). Uit het gesprek met de werkveldvertegenwoordigers blijkt tevens de actieve participatie van het werkveld bij de opleiding.

Weging en Oordeel
Het auditpanel komt bij deze standaard tot het oordeel '**voldoet**'. De opleiding hanteert een actueel (inter)nationaal referentiekader dat concreet is uitgewerkt en een eigen inkleuring kent. Voor haar profilering maakt de opleiding nadrukkelijk gebruik van haar unieke geografische ligging op de grens van Nederland en Duitsland. De focus van de opleiding op deze Euregio is onderscheidend ten opzichte van verwante opleidingen in Nederland. Tevens maken zowel internationalisering als praktijkgericht onderzoek onderdeel uit van de beoogde leerresultaten en is het werkveld structureel betrokken bij het onderhoud van de opleiding.

Dat de opleiding de Euregio in haar beoogde leerresultaten nog meer centraal kan stellen, vindt het auditpanel een verbeterpunt voor de verdere ontwikkeling van de opleiding. De opleiding heeft heldere ambities hieromtrent. Vandaar dat het auditpanel de mogelijkheid tot verdere aanscherping van haar profilering niet van invloed vindt op zijn positieve oordeel.

4.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.
Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Hierbij wordt rekening gehouden met de diversiteit van de toegelaten studenten. De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen en geven begeleiding. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten op actieve wijze deelnemen aan de vormgeving van het eigen leerproces (*student-centred*).
Indien het onderwijs in een andere taal dan het Nederlands wordt verzorgd, motiveert de opleiding deze keuze. Dit geldt ook indien de opleiding een anderstalige opleidingsnaam hanteert. Docenten beschikken over voldoende beheersing van de taal waarin zij doceren. Voorzieningen worden niet beoordeeld, tenzij deze specifiek voor de betreffende opleiding zijn getroffen.

Bevindingen

Inhoud en vormgeving programma
De opleiding F&C-V heeft haar curriculum opgezet in de vorm van *Leerarrangementen* (afkorting LA) op de drie niveaus. Uit de *Competentiematrix* blijkt dat de beoogde leeruitkomsten (zie Standaard 1) per LA zijn vertaald naar specifieke leerdoelen van de leerarrangementen. In de *Course manual* per LA zijn voor studenten onder meer de inhoud en de leerdoelen van het vak en de link naar de beoogde leerresultaten inzichtelijk.

Het auditpanel is positief over de nieuwe FIBS-onderwijsvisie die de opleiding thans doorvoert in het curriculum. In deze nieuwe visie staat het projectmatig werken in een hybride setting centraal. De opleiding versterkt de oriëntatie op de beroepspraktijk in het programma. Studenten gaan bijvoorbeeld meer dan nu het geval is aan authentieke beroepsproducten werken, wat van hen meer eigenaarschap en zelfsturing en van docenten een meer coachende rol vraagt (zie § Docententeam). De eerste resultaten zijn voor het auditpanel zichtbaar:

- Zo vindt het auditpanel Villa Flora, een ecosysteem waar bedrijven, lectoraten en onderwijsinstellingen samenwerken aan innovatieve projecten, een mooi initiatief. Tweedejaars FIBS-studenten, zo ook van de opleiding F&C-V, werken in de Villa Flora in een authentieke leeromgeving in het werkveld van de Euregio.
- Waar de opleiding alle studiepunten van de derdejaars stage (workplacement) voorheen uitsluitend toekende aan de onderzoeksopdracht, kiest de opleiding er nu voor om ook de opgedane ervaring en kennis tijdens het meewerken in de praktijk en de reflectie hierop separaat te beoordelen en voor de helft mee te wegen in het totale oordeel. Studenten hebben hier, net als het auditpanel, waardering voor. De beroepsbekwaamheid van een *internationaal opererende business controller* bestaat uit meer dan alleen onderzoeksvaardigheden.
- In de SLB-leerlijn die de opleiding heeft ontwikkeld en vanaf september 2020 digitaal gaat aanbieden in *Edumundo*, ligt nu meer focus op het ontwikkelen van een professionele houding van de student. In de nieuwe *blueprint* kent de opleiding hier ook meer studiepunten aan toe.
- De afstudeerfase is volledig herzien (zie Standaard 3). De beoogde leerresultaten van het *Landelijke Opleidingsprofiel 2016 (LOOFC, 2018)* vormen tevens het uitgangspunt voor de afstudeerfase. De propedeuse en de hoofdfase zijn op dit moment nog gebaseerd op de competenties uit het landelijke profiel uit 2010, zo bevestigde de opleiding tijdens het locatiebezoek aan het auditpanel. Sinds 2018 lag de prioriteit eerst bij het ontwikkelen van de FIBS-visie (zie Standaard 1) en aansluitend daarbij de FIBS-onderwijsvisie. Bovendien vond een managementwisseling plaats.

Het studiejaar 2020-2021 staat voor de opleiding in het teken van de verdere implementatie van de nieuwe FIBS-onderwijsvisie en van het *Landelijke Opleidingsprofiel 2016 (LOOFC, 2018)*. Uit diverse gesprekken blijkt, dat de opleiding duidelijk voor ogen heeft hoe zij haar plannen wil realiseren. De docenten en studenten die het auditpanel sprak, waarderen de veranderingen in de onderwijsleeromgeving. Door het werken met beroepsproducten is de praktijk voor studenten meer nabij en de studenten zien direct de toegevoegde waarde. Het auditpanel is benieuwd naar het vervolg van de onderwijsvernieuwing.

Taalstromen
Studenten van de opleiding volgen hetzelfde programma vanaf de start in drie gescheiden taalstromen: Nederlands, Duits en Engels. Zodoende houdt de opleiding ook rekening met de diversiteit van de instromende studenten. *Nederlands* en *Duits* zijn volgens de opleiding van belang, omdat (i) bedrijven in de Euregio over de landsgrenzen van Nederland en Duitsland heen opereren en (ii) vragen om afgestudeerden die inzetbaar zijn over deze landsgrenzen heen en die kennis hebben van de taal en verschillende bedrijfsculturen binnen de Euregio. Daarnaast is *Engels* relevant, omdat (i) steeds meer bedrijven (ook in de Euregio) opereren op een *global scale* en (ii) Engelse taalvaardigheden en kennis van de internationale context daarbij van belang zijn. Gezien de internationale oriëntering (in een Euregionale context) heeft het auditpanel begrip voor deze keuze.

De opleiding is voornemens om de studenten van de drie taalstromen net als de docententeams (zie § Docententeam) vaker met elkaar te laten samenwerken. Door bijvoorbeeld (een gedeelte van) de projecten van de hoofdfase in het Engels aan te bieden, kunnen de studenten van de drie taalstromen in gemixte groepen opereren. In aansluiting bij zijn bevindingen in Standaard 1, steunt het auditpanel de opleiding in deze ontwikkeling (zie Hoofdstuk 6 – Aanbevelingen). Ook studenten vinden de interactie tussen de verschillende taalstromen voor verbetering vatbaar.

Profilering: Internationale oriëntatie en Duurzaamheid
In aansluiting op de beoogde internationale oriëntatie van de opleiding (zie Standaard 1) is het programma doordrenkt met Euregionale en internationale aspecten en komen studenten regelmatig in aanraking met andere culturen (zie onderstaande tabel). Zo ontwikkelen studenten interculturele vaardigheden door deelname aan cultureel diverse projecten, kiest meer dan 80% IFC-studenten voor een minor met internationaal karakter[8] en telde de opleiding in studiejaar 2018-2019 twaalf internationale exchange studenten. Ook besteedt de opleiding in het programma aandacht aan *Business English* en biedt zij het studiemateriaal in meerdere LA's en practica aan in het Engels. Het auditpanel is gecharmeerd van het programmaonderdeel *Start-up factory.*

Internationale oriëntatie programma F&C-V	
Jaar 1	• PLA1 *Project Organization of Businesses*: Studenten brengen een bedrijf van over de grens/bedrijf met activiteiten over de lansgrenzen in kaart. • PLA3 *Accounting I* en PLA11 *Accounting II*
Jaar 2	• HLA4 *International Financial Markets* • HLA7 *Operational management* • HLA10 *(International) Taxation* • HLA1 *Business Administration I*, HLA9 *Business Administration II*
Jaar 3	• HLA17 *Workplacement*: Vaak in bedrijven met grensoverschrijdende activiteiten of in het buitenland • In het voorjaarssemester van het studiejaar 2018-2019 gingen 47 studenten van de opleiding op *Minor abroad* en 43 studenten volgden de FIBS-minor *Doing Business in and with Europe*.
Jaar 4	• ALA12 *Graduation Assignment*: Studenten voeren opdrachten uit bij bedrijven die te maken hebben met grensoverschrijdende thematiek, of in het buitenland.

[8] 40% volgt een minor in het buitenland en 40% volgt een minor met een internationaal karakter in Nederland.

Internationale oriëntatie programma F&C-V	
Overige	• Het curriculum bevat *Business English* voor alle studenten, *Nederlands* voor niet-Nederlanders en extracurriculair *Duits* voor studenten die dat wensen. • In HLA8 *Start-up factory* en de *Business Game* werken de studenten in een interculturele setting, vaak ook grensoverschrijdend, in internationale en multidisciplinaire groepen (ook studenten van andere FIBS-opleidingen) samen en maakt men kennis met culturen uit andere landen. De voertaal is Engels. • FIBS beschikt over een netwerk met meer dan 100 (inter)nationale samenwerkingspartners.

Tabel 3 – Internationale oriëntatie programma F&C-V

In het verlengde van de profilering (zie Standaard 1) maken verschillende elementen van *Duurzaamheid* onderdeel uit van diverse LA's (zie onderstaande tabel), zo neemt het auditpanel op basis van het *Opleidingsprofiel* en de auditgesprekken waar. Een onlangs door de opleiding aangestelde duurzaamheidscoördinator draagt - aansluitend bij het *Duurzaamheidsbeleid (mei 2019)* - zorg voor de verdere verankering van het thema binnen het team en het onderwijs. Het auditpanel ziet in dit kader net als het management van de opleiding nog ruimte voor verdere ontwikkeling.

Duurzaamheid in het programma F&C-V
Binnen het curriculum is duurzaamheid op verschillende plekken terug te vinden, namelijk: PLA1 *Project Organization of Businesses*, PLA9 *Project Business plan*, HLA7 *Operational management* (Green controlling), HLA8 *Start-up factory*, ALA4 *Financial reporting*, ALA6 *Governance, Risk & Compliance*. Studenten stellen bijvoorbeeld een ondernemingsplan voor een duurzaam product op of doen onderzoek naar hoe bedrijven duurzaamheid opnemen in hun verslaggeving. Daarnaast hebben studenten binnen de vrije ruimte van studieloopbaanbegeleiding de mogelijkheid deel te nemen aan thematische workshops rondom duurzaamheid.

Tabel 4 – Duurzaamheid in het programma F&C-V

Praktijkgericht onderzoek
Het auditpanel constateert op basis van het *Opleidingsprofiel* dat de opleiding over een onderzoeksleerlijn beschikt die in verschillende LA's is verweven in het programma. Naast separate onderdelen van onderzoeksmethodologie ontwikkelen studenten de benodigde *Problem Solving Attitude* en onderzoeksvaardigheden in authentieke praktijksituaties tijdens de projecten en de stage (o.a. PLA1, PLA9, HLA5, HLA8, HLA11, HLA15 en ALA8) om de beoogde leerresultaten (zie Standaard 1) te behalen. Het auditpanel vindt dat de opleiding studenten op deze wijze juist voorbereidt op de afstudeerfase (zie Standaard 4).

De interactie tussen onderwijs en onderzoek is de afgelopen jaren versterkt, zo stelt het auditpanel op basis van de auditgesprekken vast. Zo was het voormalige lectoraat *Crossing-Borders* betrokken bij de ontwikkeling van de onderzoeksleerlijn en zijn de huidige lectoraten *Cross-border Business Development* en *Business Services Innovation* bijvoorbeeld betrokken bij de Start-up factory, waarin zij samen met docenten en studenten onderzoeksopdrachten uitvoeren in het belang van (vaak regionale) kleine ondernemers (MKB'ers). Het auditpanel steunt de opleiding in haar voornemen om de rol van de lectoraten bij het onderwijs - in aansluiting bij de nieuwe FIBS-onderwijsvisie - verder te intensiveren (o.a. implementatie van meer authentieke beroepsproducten).

Studentbetrokkenheid en studenttevredenheid
De opleidingscommissie speelt een rol in de kwaliteitszorg van de opleiding, zo stelt het auditpanel vast op basis van het gesprek en de *Verslagen van de opleidingscommissie* vast. Hoewel de opleiding agendasettend is, hebben de leden van de opleidingscommissie de mogelijkheid om agendapunten daaraan toe te voegen. Zo zijn de *FIBS-onderwijsvernieuwing* en *het verplaatsen van een programmaonderdeel rondom praktijkgericht onderzoek, zodat studenten de opgedane kennis en vaardigheden direct toe kunnen passen in de Start-up factory,* thema's die recent in de opleidingscommissie zijn besproken.

De studenten en alumni die het auditpanel van de verschillende taalstromen sprak, waarderen de mate van praktijkgerichtheid van de opleiding. Bovendien vinden zij dat de onderwijsvernieuwing bijdraagt aan een beter beroepsbeeld. Wel kan de opleiding de aandacht die op dit moment uitgaat naar het handmatig uitwerken van journaalposten volgens hen herijken. Zodoende ontstaat meer ruimte voor andere ontwikkelingen rondom *Digitalisering* die voor een business controller relevant zijn. In het auditgesprek zeiden studenten bovendien meer keuzevrijheid in het onderwijs te willen, bijvoorbeeld door het opnemen van keuzemodules in het curriculum. Het auditpanel vindt dit kleine verbeterpunten.

Docenten
De opleiding beschikt volgens het auditpanel over een deskundig docententeam. Uit het *Personeelsoverzicht* blijkt dat van de 24 docenten die aan de opleiding verbonden zijn (21 FTE), 87% over een mastergraad beschikt, 29% meer dan 10 jaar werkervaring in het bedrijfsleven heeft en 92% BKE-gekwalificeerd is. Binnen het docententeam zijn vier verschillende nationaliteiten aanwezig en is 58% in staat om in de Nederlandse, 67% in de Duitse en 71% in de Engelse taalstroom les te geven. Daarmee heeft de opleiding volgens het auditpanel voldoende gekwalificeerde docenten en docentcapaciteit in huis om in de drie taalstromen lessen te verzorgen. Het auditpanel juicht het samenvoegen van de drie teams per taalstroom op één werkplek binnen de instelling toe. Zowel docenten als studenten die het auditpanel sprak, zijn positief over deze ontwikkeling.

Voor docenten is voldoende ruimte voor professionalisering, zo stelt het auditpanel op basis van de auditgesprekken vast. Elke FIBS-docent dient minstens 80 uren per jaar aan deskundigheidsbevordering te besteden. Aansluitend bij de profilering van de opleiding kunnen docenten bijvoorbeeld bij het talencentrum terecht voor ondersteuning bij de vereiste taalbeheersing[9], ontwikkelen docenten hun interculturele vaardigheden tijdens het *Intercultural Development Inventory programma* en in het *Intercultural learning lab*, nemen docenten deel aan internationale docentuitwisseling en congressen en volgen docenten cursussen op het gebied van duurzaamheid. Voor het succesvol implementeren van de nieuwe FIBS-onderwijsvisie in het gehele programma vindt het auditpanel het van belang, dat de opleiding het daarbij passende en reeds ingezette professionaliseringstraject voor docenten de komende jaren voortzet (o.a. coaching, formatief naast summatief toetsen en gebruik van digitale tools in het onderwijs).

De studenten die het auditpanel sprak, waarderen de korte lijnen met en toegankelijkheid van de docenten. Vooral de studenten afkomstig uit Duitsland ervaren in dit kader een positief verschil met hun eerder genoten onderwijs. Docenten zijn behulpzaam en ondersteunen studenten in hun professionele en persoonlijke ontwikkeling. Wel hebben studenten behoefte aan de inzet van meer gastdocenten uit de praktijk. Een klein verbeterpunt, zo vindt het auditpanel.

Weging en Oordeel
Het auditpanel komt bij deze standaard tot het oordeel '**voldoet**'. De huidige inrichting van de onderwijsleeromgeving stelt studenten in staat de beoogde leerresultaten te realiseren. Zo is het programma aansluitend bij haar beoogde leerresultaten sterk Euregionaal en internationaal georiënteerd en hebben studenten uitgebreide internationaliseringsmogelijkheden. Bovendien beschikt de opleiding over goed gemotiveerde docenten die hun vak verstaan en over de juiste taalvaardigheden beschikken om in Nederlands, Duits en/of Engels les te geven. Vooral de nieuwe FIBS-onderwijsvisie en de toenemende integratie tussen de docenten en studenten van de drie taalstromen vindt het auditpanel mooie ontwikkelingen.

[9] Taaleis docenten: naast hun moedertaal minimaal een van de drie talen op C1 niveau.

Op een aantal vlakken ziet het auditpanel nog ruimte voor verbetering (bijvoorbeeld verdere implementatie van het *Landelijke Opleidingsprofiel 2016 (LOOFC, 2018)*, sterkere integratie van de taalstromen, intensivering van de rol van de lectoraten bij het onderwijs en voortzetten van het ingezette professionaliseringtraject van docenten aansluitend bij de FIBS-onderwijsvisie). Doordat de eerste resultaten voor het auditpanel reeds zichtbaar zijn, doen deze verbeterpunten niets af aan zijn positieve oordeel.

4.3. Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.
Toelichting NVAO: De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De eisen zijn helder voor de studenten. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student.

Bevindingen

Toetssysteem
Het auditpanel constateert dat de opleiding F&C-V over een helder toetssysteem beschikt. Het *FIBS-toetsbeleid* dat de opleiding volgt, vormt het uitgangspunt voor (het borgen van de kwaliteit van) het systeem van toetsen en beoordelen in de opleiding. Op basis daarvan heeft de opleiding een eigen *Toetsprogramma* opgesteld. De matrix geeft inzicht in de summatieve toetsen en beroepsproducten van de opleiding. Formatieve toetsen zijn geïntegreerd in de didactiek en ondersteunen het leerproces door het geven van ontwikkelingsgerichte feedback. In de *Course manual* per LA is voor studenten onder meer de toetsmatrijs die de link tussen de beoogde leerresultaten, leerdoelen en de toets (o.a. vorm en weging) expliciet weergeeft, inzichtelijk. De opleiding typeert het niveau van de leerdoelen volgens de taxonomie van Bloom. De kaders en richtlijnen voor toetsing zijn duidelijk vastgelegd in de *Onderwijs- en Examenregeling*.

In het verlengde van de nieuwe FIBS-onderwijsvisie deed de opleiding in het studiejaar 2019-2020 de eerste ervaringen op met de nieuwe vorm van toetsing. In semester 7 (onderdeel van de afstudeerfase) kennen alle LA's naast een individuele kennistoets om de individuele progressie te waarborgen ook een beroepsproduct in groepsverband. Aanvankelijk was de opleiding in dit semester gestart met vier kleinere beroepsproducten. Vanaf het studiejaar 2020-2021 zullen studenten twee meer substantiële beroepsproducten uitvoeren in een multidisciplinaire samenstelling. Hoewel de opleiding -kijkend naar het *Toetsprogramma*- volgens het auditpanel over een mooie mix aan toetsvormen beschikt, kan de opleiding daarin meer efficiëntie en eenduidigheid aanbrengen (bijvoorbeeld terugdringen van het aantal toetsen[10] en het 'dubbel' toetsen van kennis en vaardigheden reduceren). Bovendien dient de nieuwe FIBS-onderwijsvisie nog volledig tot wasdom te komen in het toetssysteem (bijvoorbeeld het kalibreren van de beoordeling van beroepsproducten).

Op basis van de *Zelfevaluatie* en het gesprek met de examen- en toetscommissie constateert het auditpanel dat de opleiding een diversiteit aan kwaliteitsborgende mechanismen inzet in het toetsen en beoordelen. Dit betreffen bijvoorbeeld de inzet van toetsmatrijzen, beoordelingscriteria en rubrics, het 'vier ogen beginsel' en toetsscholing. Bovendien vinden kalibreersessies niet allen binnen de opleiding, maar sinds 2019 ook in samenwerking met docenten van de leslocatie in Eindhoven en andere F&C-opleidingen binnen cluster Zuid plaats. Met ingang van het studiejaar 2018-2019 wonen examinatoren van F&C-V en F&C-E tevens elkaars afstudeerzittingen bij. Het auditpanel is positief over deze ontwikkeling.

Het auditpanel acht het niveau en de inhoud van de toetsen toereikend. Dit werd het auditpanel duidelijk uit de diverse toetsen uit verschillende studiejaren die het auditpanel tijdens het locatiebezoek bekeek (o.a. Finance, Controlling & Cost Accounting, Business Plan, Financial Reporting en Governance, Risk & Compliance). Een mooi mechanisme vindt het auditpanel de beoordelingssystematiek van het groepswerk in de beroepsproducten.

[10] De opleiding stelt voor elke taalstroom aparte toetsen op, zo constateert het auditpanel op basis van zijn steekproef.

De groep krijgt een gemeenschappelijk cijfer en dit cijfer kan de examinator per student omhoog of omlaag bijstellen op basis van de reflectie op het eigen functioneren en op het functioneren van andere groepsleden.

Examencommissie
Het auditpanel merkte op basis van het auditgesprek dat de FIBS-brede examencommissie en de FIBS-brede toetsauditcommissie stevig in hun rollen zitten en weten waar zij voor staan. De examencommissie ziet bijvoorbeeld toe op de handhaving van de in de *Onderwijs- en Examenregeling* opgenomen richtlijnen van toetsing en borgt de kwaliteit van het eindniveau bijvoorbeeld door het aanwijzen van examinatoren (minimaal in het bezit van een BKO- en een BKE-kwalificatie) en door het uitvoeren van steekproeven naar de kwaliteit van de beoordelingen van de eindwerken. De examencommissie heeft de uitvoering van de kwaliteitsborgingstaak van de toetsing sinds 2019 gemandateerd aan de toetsauditcommissie. De toetsauditcommissie audit het toetsingsproces, stelt vast op welke manier de PDCA-cyclus van de toetsconstructie verloopt en neemt steekproeven van toetsen. Het *Jaarverslag* van de examencommissie bevat een duidelijke ontwikkelagenda.

Sinds 2018 is de samenwerking tussen de examencommissies van beide leslocaties van de opleiding toegenomen, zo stelt het auditpanel vast op basis van het *Jaarverslag*. De examen-commissies overleggen viermaal per jaar bijvoorbeeld over het afstudeerniveau en de afstudeercriteria. Daarnaast stemmen zij beleid en richtlijnen op elkaar af (bijvoorbeeld het verlenen van vrijstellingen en doorstroomnormen). Hoewel daar – kijkend naar het niveau van de eindwerken (zie Standaard 4) – geen aanleiding toe is, vindt het auditpanel dat de opleiding de samenwerking verder dient te intensiveren (zie Hoofdstuk 6 – Aanbevelingen). Het op termijn uitwisselen van examinatoren tussen beide leslocaties, zoals de examencommissie F&C-V dat beoogt, vindt het in dit kader zinvol.

Afstudeerprogramma
Het afstudeerprogramma is dusdanig ingericht dat alle eindwerken samen de beoogde leerresultaten (zie Standaard 1) op eindniveau afdekken, zo blijkt uit de *Competentiematrix Hoofdfase*. Het vernieuwde jaar 4 (zie §Toetssysteem) biedt de opleiding in studiejaar 2019-2020 voor de tweede keer aan. Voor studenten vanaf cohort 2015 en later bestaat het afstudeerprogramma - aansluitend bij de beoogde leerresultaten uit het *Landelijke Opleidingsprofiel 2016 (LOOFC, 2018)* - uit alle leerarrangementen in semester 7 (individuele kennistoets en beroepsproducten in groepsverband; 30 EC) en 8 (afstudeerstage, afstudeerrapport en performance assessment; 28 EC). Voor studenten van cohort 2014 en eerder bestond het afstudeerprogramma uitsluitend uit semester 8 (afstudeerstage, afstudeerrapport en performance assessment; 28 EC).

Kijkend naar de eindwerken (zie Standaard 4), dan vindt het auditpanel dat de beoordelaars van de opleiding op een navolgbare wijze beoordelen en ook conform hun eigen beoordelingsformulier. De totstandkoming van de oordelen ofwel de toelichting en de feedback is voor het auditpanel in alle eindwerken transparant. Indien het werkveld in de rol van adviseur betrokken is bij een beoordeling, dan bereidt de opleiding hen daarop goed voor, zo geven de werkveldvertegenwoordigers in het auditgesprek aan. Zij waarderen dat de opleiding hun bevindingen serieus neemt.

Weging en Oordeel
Het auditpanel komt bij deze standaard tot het oordeel '**voldoet**'. De opleiding beschikt over een helder toetssysteem dat bijdraagt aan de validiteit en betrouwbaarheid van het toetsen en beoordelen. In de toetsing zijn de eerste resultaten van de nieuwe FIBS-onderwijsvisie reeds zichtbaar. De toetsen die het auditpanel bekeek, vond het auditpanel bovendien toereikend. Ook de examencommissie en de toetsauditcommissie zijn voor het gehele instituut sterk *in control* als het gaat om de kwaliteitsborging van het toetsen en beoordelen.

Dat de opleiding de samenwerking tussen de examencommissie in Venlo en Eindhoven verder kan intensiveren en de toetsing van de drie taalstromen nog aan efficiëntie en eenduidigheid kan winnen, vindt het auditpanel verbeterpunten voor de verdere ontwikkeling van het toetssysteem. De basis is zonder meer op orde. Derhalve zijn deze aandachtspunten niet van invloed op zijn positieve oordeel.

4.4. Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.
Toelichting NVAO: Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Gerealiseerd niveau
Vóór aanvang van het locatiebezoek ontving het auditpanel een lijst met eindwerken van afgestudeerden van de opleiding F&C-V van de afgelopen twee jaar. Daaruit heeft het auditpanel van twintig afgestudeerden, verdeeld over de taalstromen (twaalf Duits, vier Nederlands en vier Engels) de eindwerken met een variatie in het eindcijfer gekozen en voorafgaand aan het locatiebezoek bestudeerd (zie Bijlage III – Lijst geraadpleegde documenten). Om een goed beeld te krijgen over de gerealiseerde leerresultaten van het nieuwe afstudeerprogramma (zie Standaard 3) bekeek het auditpanel in overleg met de opleiding naast het *afstudeerrapport* (28 EC) ook het *beroepsproduct van ALA7* (Business Intelligence-Management dashboard in power BI; 5 EC) en het *beroepsproduct van ALA5* (Strategic Management-Management portfolio o.b.v. management game; 5 EC). Deze producten dekken tezamen de belangrijkste kernelementen uit het landelijke opleidingsprofiel af.

Het auditpanel vond het palet aan eindwerken dat het van de opleiding F&C-V bekeek over de gehele linie hbo-bachelorwaardig[11]. De eindwerken kenmerken zich door een hoog theoretisch gehalte. Studenten besteden veel tijd aan de theoretische onderbouwing. De toepassing voor de praktijk is bij het merendeel van de afstudeeropdrachten wat beperkt en lijkt geschreven zonder contact met de "werkvloer". Dit, terwijl alle studenten tijdens het afstuderen ook stage lopen. Bij studenten met een hoge waardering is die toepassing wel herkenbaar. Het auditpanel ziet ruimte om de toepassing van de theorie in de praktijk in *alle* eindwerken te versterken. Los daarvan, zijn de beoordelingen van de eindwerken helder, duidelijk onderbouwd en op hoofdlijnen in lijn met de bevindingen van het auditpanel (zie ook Standaard 3).

Het panel vond het niveau van een eindwerk aan de magere kant. Het onderwerp van dit eindwerk vond het auditpanel 'te licht', waardoor de student onvoldoende diepgang in het onderzoek aanbracht. Zeker als het auditpanel dit eindwerk moest zien als 'de meesterproef'. Kijkend naar de nieuwe afstudeerfase (zie Standaard 3), dan kon het beoogde leerresultaat ook zijn, dat dit afstudeerrapport een bewijs was van *het kunnen schrijven van een adviesrapport* of *het aantonen van onderzoeksvaardigheden of onderzoekend vermogen*. In dat geval, kon het auditpanel de beoordeling *net voldoende* van de examinatoren billijken. De realisatie van de andere leerresultaten zou het auditpanel dan in het portfolio van de student moeten aantreffen. Vandaar dat het auditpanel daarover met zowel docenten als de examencommissie in discussie ging. Het eerste bleek het geval. Het auditpanel kwam dan ook in zijn steekproef uiteindelijk tot één onvoldoende.

Functioneren in de praktijk
Uit het meest recente *Alumni onderzoek* blijkt dat nagenoeg alle afgestudeerden (98%) binnen één jaar een passende baan vindt, de meesten zelfs binnen drie maanden (82%). Veel alumni werken in een internationale omgeving (73%) en zijn tevreden over de wijze waarop de opleiding hen heeft voorbereid op hun werk in een internationale omgeving (92%). De opleiding is voornemens om LinkedIn en Xing meer structureel te gaan benutten voor het contact met alumni.

[11] Hiermee bedoelt het auditpanel dat de gerealiseerde leerresultaten van de eindwerken qua niveau en inhoud voldeden aan EQF level 6.

De LinkedInpagina is operationeel, maar het aantal verbindingen kan de opleiding uitbreiden. Het systematisch contact onderhouden met alumni vindt het auditpanel een klein verbeterpunt.

Feedback uit het werkveld laat de opleiding daarnaast een grote mate van tevredenheid zien over het functioneren van de studenten en de alumni. De werkveldvertegenwoordigers die het auditpanel sprak, bevestigen dit beeld van de opleiding. Zij waren positief over het niveau van de studenten. Vooral studenten die de nieuwe afstudeerfase gevolgd hebben, integreren eenvoudig in de praktijk en maken zich nieuwe processen snel eigen. Zij hebben een proactieve houding en zijn communicatief vaardig. Bovendien hebben studenten en alumni vanwege de sterke internationale oriëntatie in Euregionale context volgens de werkveldvertegenwoordigers toegevoegde waarde voor de regio.

Weging en Oordeel
Het auditpanel komt bij deze standaard tot het oordeel '**voldoet**', omdat het niveau dat studenten tonen in hun palet aan eindwerken, op een uitzondering na, van het hbo-bachelorniveau is. De waardering van de beoordelaars van de opleiding was in alle eindwerken nagenoeg gelijk met die van het auditpanel. De werkveld uitte zich daarnaast positief over de kwaliteit en het functioneren van studenten en alumni, zeker daar waar het studenten betreft die de nieuwe afstudeerfase gevolgd hebben.

Doordat uit het auditgesprek blijkt dat het 'magere' eindwerk een incident betrof en doordat het de verwachting van het auditpanel is dat studenten, door de nieuwe afstudeerfase en het werken met beroepsproducten, op termijn in hun eindwerk de vertaalslag naar de praktijk eenvoudiger maken, vindt het auditpanel dit verbeterpunt beperkt van invloed op zijn positieve oordeel.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het auditpanel trof een opleiding F&C-V die goed geworteld is in de Euregio en die als gevolg van de ingezette veranderingen in de onderwijsleeromgeving aantoonbaar over een nieuw elan ofwel nieuwe 'schwung' beschikt. Zij biedt studenten een in ontwikkeling zijnde en sterk internationaal georiënteerde onderwijsleeromgeving die - aansluitend bij de nieuwe FIBS-onderwijsvisie - de regionale authentieke beroepspraktijk nog nadrukkelijker als uitgangspunt neemt. De door de opleiding ingezette integratie tussen de docenten en studenten van de drie taalstromen heeft de waardering van het auditpanel. Het toetssysteem van de opleiding en het eindniveau dat studenten in het palet aan eindwerken tonen, is op orde. De opleiding voldoet met haar voltijdvariant volgens het auditpanel ruim aan de basiskwaliteit en steekt daar op een aantal thema's bovenuit.

Bij de doorontwikkeling van het onderwijs, wil het auditpanel de opleiding uitdagen om haar profilering op de Euregio nog verder te verfijnen en uit te bouwen, zodat haar onderscheidend vermogen ten opzichte van verwante opleidingen in Nederland en haar toegevoegde waarde voor de regio nog nadrukkelijker zichtbaar wordt. Bovendien dient de mooie FIBS-onderwijsvisie nog haar verdere beslag te krijgen in het programma en daarbij aansluitend ook in de toetsing. Daarnaast mag de opleiding, wat het auditpanel betreft, de samenwerking tussen de examencommissies in Venlo en Eindhoven intensiveren.

Op grond van de beslisregels van de NVAO komt het auditpanel voor de opleiding F&C-V van Fontys Hogescholen tot 'voldoet' voor alle vier de standaarden. Het auditpanel komt derhalve voor de opleiding als geheel tot het oordeel 'positief'. Het adviseert de NVAO tot het behoud van de accreditatie van de opleiding.

6. AANBEVELINGEN

Hieronder volgen de drie voornaamste aanbevelingen voor de opleiding F&C-V naar aanleiding van de audit.

Profilering: Euregionalisering
Het auditpanel raadt de opleiding aan om haar profilering verder aan te scherpen en vervolgens uit te bouwen. Daarvoor kan de opleiding de Euregio, waarin zij zich bevindt en waarop zij zich richt, nog meer centraal stellen en nadrukkelijker benutten. Het samenvoegen van de drie taalstromen met bijbehorende docententeams en de continue interactie van studenten met verschillende (taal)achtergronden gedurende het onderwijs is in dit kader een pre. Eventueel kan de opleiding onderscheid maken in een Euregionale- en een internationale stroom in plaats van drie taalstromen. De Euregio kent een eigen cultuur en heeft andere grensoverschrijdende vraagstukken dan multinationals en/of MKB-bedrijven in de regio die wereldwijd opereren. Daarnaast kan de opleiding de vierhoek onderwijs, onderzoek, overheid en praktijk in de grensregio dichter bij elkaar brengen om (bijvoorbeeld in de rol van voorstrekker) met elkaar regionale (grensoverschrijdende) vraagstukken op te lossen. Dit beperkt zich, wat het auditpanel betreft, niet alleen tot Duitsland. Het auditpanel ziet kansen voor de opleiding om de (academische) samenwerking met België uit te breiden.

Implementatie FIBS-onderwijsvisie
Bij de verdere uitrol van de nieuwe FIBS-onderwijsvisie in het programma raadt het auditpanel de opleiding aan om te leren van de ervaringen die reeds in dit kader door andere, verwante opleidingen in Nederland zijn opgedaan (bijvoorbeeld van F&C-E). De opleiding hoeft zodoende niet het wiel opnieuw uit te vinden en kan gebruikmaken van bestaande, werkende ontwerpregels, waarmee zij de beoogde onderwijsvernieuwing wellicht versneld door kan voeren. Bovendien kan het auditpanel zich voorstellen dat de opleiding zich oriënteert op investeerders die vanuit een sociaal maatschappelijk belang investeren in start ups, waardoor studenten de kans krijgen om hun initiatieven tijdens het programmaonderdeel *Start-up factory* daadwerkelijk te realiseren.

Samenwerking examencommissies
Het auditpanel raadt de opleiding met klem aan om de samenwerking tussen de examencommissies in Venlo en Eindhoven te intensiveren, om deze op termijn samen te voegen tot één commissie. Zodoende kunnen de opleidingen zich ervan vergewissen dat de kwaliteit van het toetsen en beoordelen op beide locaties op dezelfde wijze wordt geborgd.

BIJLAGE I Scoretabel

Fontys biedt de opleiding F&C met de twee vestigingsplaatsen Venlo en Eindhoven aan onder één CROHO-registratie. Dit beoordelingsrapport bevat het oordeel van het auditpanel over de locatie Venlo.

Scoretabel paneloordelen Fontys Hogescholen hbo-bacheloropleiding Finance & Control (locatie Venlo) voltijd	
Standaard	**Oordeel**
Standaard 1. De beoogde leerresultaten	Voldoet
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	Voldoet
Standaard 3. Toetsing	Voldoet
Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten	Voldoet
Algemeen eindoordeel	**Positief**

BIJLAGE II Programma, werkwijze en beslisregels

Auditprogramma Beperkte Opleidingsbeoordeling[12] t.b.v. hbo-bacheloropleiding Finance & Control (locatie Venlo) – Fontys Hogescholen – 14 februari 2020

Tijd	Programma-onderdeel	Gesprekspartners
08:00-08:15	panel aanwezig Fontys	
08:15-09:00	**Vooroverleg panel/Materiaalinzage**	
09:00-09:45	**Gesprek Management**	Opleidingsmanager Finance & Control Directeur FIBS Manager kwaliteit & internationalisering FIBS
09:45-10:00	Pauze / Intern overleg auditpanel	
10.00 – 10.45	**Gesprek Docenten**	curriculum coördinator/ docent/ stage/ afstudeerbegeleider curriculum coördinator/ docent/stage/ afstudeerbegeleider IMR/curriculum coördinator/ docent/stage/ afstudeerbegeleider stage-&afstudeercoördinator /OC/ docent/stage/ afstudeerbegeleider docent/stagebegeleider/SUF begeleider Assistent opleidingsmanager/OC/ docent/stage/ afstudeerbegeleider research/ kenniskring lectoraat/stage/ afstudeerbegeleider KWZ/docent /stage/ afstudeerbegeleider
10:45-11:00	Pauze / Intern overleg auditpanel	
11:00-11:45	**Gesprek Studenten**	OC, 1e jaars, nationaliteit Duits, Duitse stream 1e jaars, nationaliteit Duits, Duitse stream OC, crosslab,2e jaars, nationaliteit Duits, Duitse stream OC, 3e jaars, nationaliteit Duits, Engelse stream crosslab, 2e jaars, nationaliteit Nederlands, Nederlandse stream 4e jaars, nationaliteit Duits, Duitse stream 4e jaars, nationaliteit Duits, Duitse stream IMR, 4e jaars, nationaliteit Nederlands, Nederlandse stream 4e jaars, nationaliteit Nederlands, Engelse stream 4e jaars, nationaliteit Pools, Engelse stream
11:45-12:30	(werk)lunch auditpanel/materiaalinzage	
12:30 - 13:15	**Beroepsproducten S7 laten zien**	Xlab FIBS project jaar 2 Business intelligence beroepsproduct semester 7 Corporate governance, risk & compliance beroepsproduct semester 7 Strategic management beroepsproduct semester 7 Finance beroepsproduct semester 7

[12] *In verband met de privacywetgeving zijn in het programma uitsluitend de functies/rollen van gesprekspartnersopgenomen. De namen van de gesprekspartners zijn bij de secretaris van het auditpanel bekend.*

Tijd	Programma-onderdeel	Gesprekspartners
13:15-14:00	**Gesprek examencommissie en toetscommissie**	Examencommissie lid F&C Voorzitter Examencommissie Examencommissie toetsdeskundige
14:00-14:15	Pauze / Intern overleg auditpanel	
14:15-15:00	**Alumni / Werkveldvertegenwoordiging**	Alumni Duits, consultant Horvath & Partners Management Consultants Alumni Duits, Controller Suggardaddies GmbH, winnaar REWE start-up award 2019 Alumni NL, Business Analyst, Frankort & Koning Alumni NL, medewerker HR, Piening GmbH Lid Raad van Advies/ werkveldcommissie, EY Venlo, Nederlands werkveld: Medisch Centrum voor Noord-Limburg, Venray,Manager Organisatorische Eenheid Financiële Administratie & Zorgregistratie werkveld: Systemec, Venlo, Assistent Controller Extern gecommitteerde, CFO Stadtwerke Dusseldorf, Duits
15:00-15:15	Pending issues of Pauze / Intern overleg auditpanel	
15:15-16:00	**Voorbereiding terugkoppeling/Intern overleg auditpanel**	
16:00-16:30	**Terugkoppeling**	
16:30-17:15	**Ontwikkelgesprek**	Opleidingsmanager Finance & Control Curriculum coördinator H fase Curriculum coördinator A Fase Curriculum coördinator P Fase Dialoogleider

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende opleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland' van september 2018. Daarin staan de standaarden vermeld waarop het auditpanel zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het auditpanel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

De secretaris lichtte het auditpanel voorafgaand aan de visitatie uitgebreid voor over het beoordelingskader en de -procedure en over de van hen verwachte attitude voor, tijdens en na de visitatie. Tevens zorgde de secretaris voor een kalibratie van het auditpanel door de interpretatie van de standaarden, de oordelen en de beslisregels door te nemen. Tijdens het audittraject bewaakte de secretaris de correcte procesgang, zag erop toe dat het oordeel van het auditpanel conform het kader tot stand kwam en ondersteunde het proces van de oordeelsvorming.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditpanel zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de betreffende opleiding. Voorafgaand aan het locatiebezoek vond een voorbereidend intern paneloverleg plaats waarin het auditpanel het informatiedossier en de onderliggende documenten besprak. Bovendien zijn de bevindingen van het auditpanel over de eindwerken tijdens het vooroverleg onderling gedeeld.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditpanel geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditpanel met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Het auditpanel bood studenten, docenten en andere betrokkenen bij de opleiding die niet waren opgenomen in het programma van het locatiebezoek, de gelegenheid om zaken onder de aandacht te brengen die zij van belang achten voor de beoordeling. Het auditpanel heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding de mogelijkheid daartoe tijdig en op correcte wijze bij hen onder de aandacht heeft gebracht en hen heeft geïnformeerd over hoe zij contact konden opnemen met de secretaris van het auditpanel.

Het oordeel van het auditpanel vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Afstemming deelpanels binnen het cluster
De visitatie binnen dit cluster is uitgevoerd door de visitatiebureaus Hobéon en NQA waarbij Hobéon één hogeschool en NQA vier hogescholen heeft beoordeeld. Afstemming tussen alle deelpanels heeft plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobéon en NQA gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. Verder wordt de afstemming tussen de auditpanels geborgd door de ondersteuning van zo veel mogelijk dezelfde secretaris vanuit zowel Hobéon als NQA en door de inzet van getrainde voorzitters.

Beslisregels
Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een standaard 'voldoet', 'voldoet ten dele' of 'voldoet niet' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland, September 2018'.
Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding. Het eindoordeel over de opleiding luidt: 'positief', 'positief onder voorwaarden' of 'negatief'.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende beoordelingskader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Beperkte opleidingsbeoordeling
Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval **positief** indien alle standaarden 'voldoet' scoren.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval **positief onder voorwaarden** indien Standaard 1 voldoet en maximaal twee standaarden een 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het auditpanel het opleggen van voorwaarden adviseert.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval **negatief** indien:
- een of meer standaarden 'voldoet niet' scoren
- standaard 1 'voldoet ten dele' scoort
- een of twee standaarden 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het auditpanel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- drie of meer standaarden 'voldoet ten dele' scoren.

BIJLAGE III Lijst geraadpleegde documenten

- Zelfevaluatierapport opleiding Finance & Control, lesplaats Venlo
- Landelijk Opleidingsprofiel 2016 (LOOFC, 2018)
- Opleidingsprofiel IFC FIBS 2019
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen (o.a. competentiematrix Propedeuse en Hoofdfase)
- Duurzaamheidsbeleid Fontys Venlo
- Onderwijsvisie FIBS
- Studenttevredenheid: NSE F&C
- Verslagen opleidingscommissie
- Onderwijs- en examenregeling 2019-2020 IFC
- Personeelsoverzicht
- Overzichtslijst van alle recente eindwerken
- Verslagen Opleidingscommissie
- Jaarverslag 2018 Examencommissie FIBS
- Toetsbeleid FIBS
- Toetsprogramma IFC 2018
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen en beoordelingen
- Alumni onderzoek
- Selectie van studiemateriaal (o.a. course manuals)

Het panel heeft van twintig studenten de eindwerken bestudeerd.
Om redenen van privacy zijn de namen van afgestudeerden en hun studentnummers van wie het panel de eindwerken heeft bekeken niet opgenomen in deze rapportage. Namen van de afgestudeerde studenten, hun studentnummer evenals de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditpanel.

BIJLAGE IV Panelsamenstelling

Op 18 maart 2019 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de opleiding Finance & Control te Venlo van Fontys Hogescholen, onder het nummer 007999. Deze opleiding behoort tot onderstaande visitatiegroep.

Naam visitatiegroep:	HBO Bedrijfseconomie Zuid-Nederland

De secretaris van het auditpanel beschikt over nadere informatie over de samenstelling en expertise van de panelleden die in bovengenoemde visitatiegroep zijn ingezet.

In onderstaande tabel volgen korte functiebeschrijvingen van de panelleden die deelnamen aan het auditpanel van de in dit beoordelingsrapport beschreven opleiding.

Naam	Rol	Korte functiebeschrijvingen
R.J.M. van der Hoorn MBA	Voorzitter	De heer Van der Hoorn was tot de zomer van 2018 een van de directeuren van de Hobéon Groep en heeft binnen het hoger onderwijs ruime ervaring met audits. Daarnaast heeft hij zich bij Hobéon onder andere bezig gehouden met interim directieopdrachten bij hogescholen en financieel economische vraagstukken voor hoger onderwijsinstellingen.
R.W. Puyt MSc MMC	Lid	De heer Puyt is docent / onderzoeker Finance & Control bij Hogeschool van Amsterdam.
ir. M.C.J. van Ooijen RC	Lid	De heer Van Ooijen is registercontroller en als principal consultant werkzaam bij Fagro Consultancy B.V., docent bij hbo-bacheloropleiding Finance & Control van Avans Hogeschool Den Bosch en (via Fagro) kerndocent Business Control bij de hbo-bacheloropleiding Finance & Control bij Zuyd Hogeschool.
K. Wolters	Studentlid	Mevrouw Wolters volgt de hbo-bacheloropleiding Finance & Control bij Avans Hogeschool.

I.M. Gies Broesterhuizen BEc	Secretaris	Mevrouw Gies Broesterhuizen is sinds 2010 NVAO getraind secretaris.

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van Hobéon. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende ten minste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling - anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het evaluatiebureau -, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Hobeon

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800
F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl
I www.hobeon.nl

Hobeon

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Finance & Control
locatie Eindhoven
voltijd/deeltijd

Fontys Hogescholen

De kracht van kennis.

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag
T (070) 30 66 800
I www.hobeon.nl
E info@hobeon.nl

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Finance & Control
locatie Eindhoven
voltijd/deeltijd

Fontys Hogescholen

CROHO nr. 35520

Hobéon Certificering
Datum
1 april 2020
Auditpanel
dr. mr. H.J.L.M. van de Luytgaarden
R.W. Puyt MSc MMC
ir. M.C.J. van Ooijen RC
A. Harutunjan
Secretaris
I.M. Gies Broesterhuizen BEc

INHOUDSOPGAVE

1. BASISGEGEVENS 1

2. SAMENVATTING 3

3. INLEIDING 5

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN 7

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL 19

6. AANBEVELINGEN 21

BIJLAGE I Scoretabel 23
BIJLAGE II Programma, werkwijze en beslisregels 25
BIJLAGE III Lijst geraadpleegde documenten 29
BIJLAGE IV Panelsamenstelling 31

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Fontys hogescholen
status instelling	Bekostigd hoger onderwijs
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief d.d. 30 augustus 2019
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	B Finance & Control
registratienummer croho	35520
domein/sector croho	Economie
oriëntatie opleiding	Hbo
niveau opleiding	Bachelor
graad en titel	Bachelor of Science
aantal studiepunten	240 EC
afstudeerrichtingen	Niet van toepassing
locatie	Eindhoven[1]
varianten	Voltijd en Deeltijd[2]
onderwijstaal	Nederlands
datum audit / opleidingsbeoordeling	23 januari 2020

[1] De opleiding Finance & Control biedt Fontys Hogescholen ook aan in Venlo (zie Hoofdstuk 3 - Inleiding).
[2] Fontys Hogescholen participeert in het Experiment Leeruitkomsten. Zij heeft er in dit kader voor gekozen om het deeltijdonderwijs binnen het Domein Economie met de vestigingsplaats Eindhoven in een aparte organisatieonderdeel onder te brengen, zo ook van de opleiding Finance & Control (zie Hoofdstuk 3 - Inleiding).

2. SAMENVATTING

Fontys Hogescholen (Fontys) biedt de hbo-bacheloropleiding *Finance & Control* aan in Eindhoven en in Venlo. Vanwege de eigen karakteristiek van beide leslocaties heeft Fontys ervoor gekozen om twee opleidingsbeoordelingen met verschillende, deels overlappende auditpanels uit te voeren. Dit beoordelingsrapport betreft de opleiding Finance & Control in Eindhoven (F&C-E) met haar voltijd- en deeltijdvariant[3].

Standaard 1. Beoogde leerresultaten
De opleiding omarmde als een van eerste F&C-opleidingen in Nederland de zeven learning outcomes uit het *Landelijke Opleidingsprofiel 2016 (LOOFC, 2018)* voor haar beoogde leerresultaten. Daarnaast scherpte zij de afgelopen jaren haar profilering op het gebied van digitale transformatie op zinvolle wijze aan: '*Een afgestudeerde van de opleiding ontwikkelt zich tot business partner die waarde kan toevoegen aan de stroomlijning, beoordeling en optimalisering van bedrijfsprocessen, door gebruik te maken van data, digitale tools en middelen*'.
Doordat de opleiding de beoogde leerresultaten uit het landelijke profiel direct hanteert, hebben zowel internationalisering als praktijkgericht onderzoek een plaats in haar beoogde leerresultaten. Onder meer door continue afstemming met de eigen werkveldcommissie en door intensief contact met de *Partners in Education*[4] houdt de opleiding haar beoogde leerresultaten actueel.

Het auditpanel komt bij deze standaard tot het oordeel '**voldoet**'. Gezien de toenemende internationale oriëntatie van de Brainportregio waarin de opleiding zich bevindt, acht het auditpanel het voor de opleiding van belang om de visie rond *internationalisering* aan te scherpen.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving
De onderwijsvernieuwing die vanaf 2014 is doorgevoerd, resulteerde voor de opleiding onder meer (i) in structureel aandacht voor het ontwikkelen van een proactieve beroepshouding, (ii) de introductie van beroepsproducten, (iii) een mooi uitgewerkte profilering in het programma en (iv) een versterking van de onderzoekslijn. Vooral de betrokkenheid van de *Partners in Education* bij het herontwerp en de uitvoering van het onderwijs, vindt het auditpanel bewonderenswaardig.
Internationale aspecten zijn op diverse plekken in het curriculum geïntegreerd en in de beroepsproducten ontwikkelen studenten Engelstalige schriftelijke en mondelinge vaardigheden. Thans vindt geen expliciete interactie plaats tussen onderwijs en onderzoek (bijvoorbeeld in de vorm van stages bij lectoraten of betrokkenheid bij de onderzoeksleerlijn in het programma). In 2019 is het lectoraat *Informatiemanagement en control in een keten-omgeving* beëindigd.
Het docententeam beschikt over ruim voldoende vakinhoudelijke en didactische kwaliteiten; 76% heeft een relevante mastergraad. De opleiding is kleinschalig georganiseerd. Docenten zijn voor studenten goed bereikbaar en sterk betrokken. Het aantal docenten met een *Basis Kwalificatie Examinering* breidt de opleiding de komende jaren uit.

---

[3] Als gevolg van de deelname aan het Experiment Leeruitkomsten heeft Fontys er voor gekozen om het deeltijdonderwijs binnen het Domein Economie op de locatie Eindhoven in een apart organisatieonderdeel onder te brengen, zo ook van de opleiding F&C-E. Derhalve faseert de reguliere deeltijdvariant van deze opleiding uit.

[4] *Partners in Education* zijn organisaties uit het relevante werkveld waarmee de opleiding de samenwerking heeft geformaliseerd.

Het auditpanel komt bij deze standaard tot het oordeel '**voldoet**'. De opleiding kan volgens het auditpanel meer aan kennisvalorisatie doen, eventueel op een andere wijze dan via de samenwerking met een lectoraat. Daarnaast dient de opleiding de internationale oriëntatie van het programma te versterken.

Standaard 3. Toetsing
De opleiding beschikt over een gedegen toetssysteem. Naast kennistoetsen hanteert de opleiding beroepsproducten, waarbij sprake is van formatieve naast summatieve toetsing. Het auditpanel is gecharmeerd van de rol die de *Partners in Education* spelen in de toetsing. De opleiding zet een diversiteit aan kwaliteitsborgende mechanismen in (bijvoorbeeld toetsmatrijzen, rubrics, het vierogen-principe en kalibreersessies). Het niveau van de tussentijdse toetsen vindt het auditpanel stevig. De examencommissie en de commissie didactiek en toetsen zijn voor het gehele instituut *in control* als het gaat om de kwaliteitsborging van het toetsen en beoordelen. Om zich van de kwaliteit van beide leslocaties in Eindhoven en Venlo te verzekeren, overleggen de examencommissies regelmatig over het afstudeerniveau en stemmen zij beleid en richtlijnen in toenemende mate op elkaar af.

Het auditpanel komt bij deze standaard tot het oordeel '**voldoet**'. Het systeem van toetsen en beoordelen kan aan efficiëntie winnen (bijvoorbeeld door het aanbrengen van de juiste verhouding van formatief en summatief toetsen). Hoewel daar met het oog op het gerealiseerde niveau in de eindwerken geen aanleiding toe is, mag de opleiding daarnaast wat het auditpanel betreft, de samenwerking tussen beide examencommissies verder intensiveren.

Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten
De verschillende type eindwerken die het auditpanel bekeek, vond het auditpanel van het niveau dat van afgestudeerden van de opleiding verwacht mag worden. In een aantal eindwerken is de profilering op het gebied van digitale transformatie voor het auditpanel zichtbaar. Ook de *Partners in Education* uitten zich daarnaast positief over de kwaliteit en het functioneren van de alumni.

Het auditpanel komt bij deze standaard tot het oordeel '**voldoet**'. Er ligt voor de opleiding nog ruimte voor het geven van feedback en –forward aan de student naast de rubrics die de opleiding hanteert.

Algemene conclusie:
Tijdens het locatiebezoek trof het auditpanel een stevige F&C-opleiding aan die reeds studenten aflevert die volgens het *Landelijk opleidingsprofiel Finance & Control 2016 (LOOFC, 2018)* zijn afgestudeerd. De sterke betrokkenheid van de *Partners in Education* die zich medeverantwoordelijk voelen voor de kwaliteit van het onderwijs, vindt het auditpanel sterk. De opleiding voldoet met haar voltijdvariant aan de basiskwaliteit en steekt daar op een aantal thema's bovenuit. Bovendien zorgt de opleiding voor een zorgvuldige afbouw van de reguliere deeltijdvariant. Het auditpanel adviseert de NVAO tot het behoud van de accreditatie van de opleiding.

Het auditpanel wil de opleiding uitdagen om bij de doorontwikkeling van de onderwijsleeromgeving de visie op internationalisering nader aan te scherpen en uit te werken in het programma en de wisselwerking tussen onderwijs en onderzoek in het programma op een door haar gekozen wijze te versterken.

Na instemming van de panelleden is dit rapport vastgesteld door de voorzitter te Den Haag op 1 april 2020.

3. INLEIDING

Het voorliggende beoordelingsrapport is de resultante van een zogeheten 'Beperkte Opleidingsbeoordeling' van de hbo-bacheloropleiding Finance & Control (leslocatie Eindhoven) van Fontys Hogescholen (Fontys), die op 23 januari 2020 is uitgevoerd door een auditpanel van onafhankelijke deskundigen (zie bijlage IV voor een toelichting).

De beoordeling vond plaats in het kader van een clustervisitatie, waarbij hbo-opleidingen met een vergelijkbare onderwijsinhoud in één (sub)cluster in een bepaalde periode worden gevisiteerd door auditpanels bestaande uit zoveel mogelijk dezelfde deskundigen[5]. Doel hiervan is de scherpte en de vergelijkbaarheid van de oordelen te bevorderen. Bovengenoemde opleiding van Fontys valt samen met diverse verwante opleidingen van andere onderwijsinstellingen in de visitatiegroep *HBO Bedrijfseconomie Zuid-Nederland.*

Dit rapport behandelt achtereenvolgens de bevindingen, overwegingen en conclusies van het auditpanel over de betreffende opleiding op vier NVAO-kwaliteitsstandaarden, te weten 'beoogde leerresultaten', 'onderwijsleeromgeving', 'toetsing' en 'gerealiseerde leerresultaten'. Het auditpanel heeft voor de beoordeling het beoordelingskader van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)[6] gebruikt.

Specifieke context opleiding F&C-E
De hbo-bacheloropleiding Finance & Control (F&C) biedt Fontys op twee lesplaatsen aan, te weten in Eindhoven bij *Fontys Hogeschool Economie en Communicatie* (F&C-E) en in Venlo bij *Fontys International Business School* (F&C-V). Vanwege de eigen karakteristiek van beide leslocaties heeft Fontys ervoor gekozen om twee opleidingsbeoordelingen met verschillende, deels overlappende auditpanels uit te voeren. Dit beoordelingsrapport betreft de opleiding F&C-E die Fontys verzorgt in een voltijd- en deeltijdvariant.

Samengaan economische instituten
Vanaf 1 september 2019 zijn de vier economische instituten van Fontys in Eindhoven, te weten *Fontys Hogeschool Financieel Management* (FHFM; waaronder de opleiding F&C-E), *Fontys Hogeschool Management Economie en Recht* (FHMER), *Fontys Hogeschool Marketing en Management* (FHMM) en *Fontys Hogeschool Communicatie* (FHC), opgegaan in één nieuw instituut, *Fontys Hogeschool Economie en Communicatie* (FHEC). Dit beoordelingsrapport heeft grotendeels betrekking op de context van de opleiding F&C-E binnen FHFM, omdat de organisatie van FHEC zich nog verder uit moet kristalliseren.

Uitfaserende deeltijd
Nagenoeg alle deeltijdvarianten van de opleidingen binnen het Domein Economie van Fontys met de vestigingsplaats Eindhoven nemen deel aan het landelijke *Experiment Leeruitkomsten.* Sinds het studiejaar 2018-2019 valt de programmering van deze deeltijdvarianten onder een apart organisatieonderdeel *Fontys Pro Economie* (FPE). Het laatste cohort van het deeltijdprogramma F&C-E, bestaande uit 20 studenten, is gestart in september 2017. In het studiejaar 2019-2020 biedt de opleiding de lessen van jaar 3 en 4 en in studiejaar 2020-2021 de lessen van jaar 4 nog voor deeltijdstudenten aan. Van alle programmaonderdelen die de opleiding niet meer verzorgt, krijgen studenten na de laatste reguliere herkansing nog minimaal één extra herkansing aangeboden. Het auditpanel stelt op basis van het gesprek met het management en de bekeken eindwerken (zie Standaard 4 – Gerealiseerde leerresultaten) vast dat de opleiding zorgt voor een zorgvuldige afbouw van de reguliere deeltijdvariant.

---

[5] Zie ook het rapport 'De opleidingsaccreditatie in het hoger onderwijs, *Tussenbericht over de kwaliteit van het Nederlandse Accreditatiestelsel*', Inspectie van het Onderwijs, november 2017

[6] Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Nederland, Nederlands-Vlaamse Accreditatie organisatie d.d. september 2018.

In dit beoordelingsrapport gaat de focus derhalve uit naar het oordeel van het auditpanel over de kwaliteit van de voltijdvariant.

Ontwikkelingen na vorige accreditatie
De vorige accreditatie van de opleiding F&C-E vond plaats in 2012. De opleiding is toen positief beoordeeld. De aandachtspunten die het toenmalige panel naar voren bracht, zijn door de opleiding in de loop der jaren opgepakt en er zijn verbeteringen doorgevoerd.

Bevindingen	Verbetermaatregelen
De opleiding kan de herijking van het eigen opleidingsprofiel aan het nieuwe landelijke profiel als natuurlijk moment gebruiken om de integratie en de operationalisering van de profileringsthema's in beide varianten door te voeren.	De profileringsthema's '*het kunnen denken en werken vanuit bedrijfsprocessen, door gebruik te maken van het Enterprise Resource Planning-pakket SAP (ERP)*' en '*een vergaande kennis en beheersing van Excel*' heeft de opleiding de afgelopen jaren verder aangescherpt en geoperationaliseerd in het programma (zie Standaarden 1 en 2).
Diverse verbeteringen zijn denkbaar, waarmee de opleiding de onderwijsleeromgeving verder kan ontwikkelen. Voorbeelden zijn het doorontwikkelen van de bestaande onderzoekslijn, meer aandacht voor internationale vakliteratuur tijdens de les, verbetering van de rendementscijfers, monitoring van de stijging in de medewerkerstevredenheid en het op peil houden van het algemene voorzieningenniveau.	• De onderwijsvernieuwing die vanaf 2014 bij alle FHFM-opleidingen is doorgevoerd, resulteerde voor F&C-E onder meer in een versterking van de onderzoekslijn in alle vier de studiejaren (zie Standaard 2). • Engels is nu in het curriculum gekoppeld aan de beroepsproducten en is daarmee beter geïntegreerd in het programma. In een periode in jaar 2 staat Engels centraal, zowel in woord als in geschrift (inclusief het gebruik van Engelstalige literatuur). Ook de e-learning bij *Process Mining* (jaar 3) is in het Engels. • De opleiding hanteert een proactieve benadering langstudeerders. Bovendien heeft zij het toetsprogramma herijkt om studeerbaarheid te bevorderen. De onderwijsvernieuwing (zie Standaard 2) heeft daarnaast mede resulteert in hogere opkomst van studenten, kortere lijnen tussen studenten en de opleiding en lessen en projecten dichter bij de praktijk. • De laatste jaren zijn mede door de continuïteit in het management en door de aandacht voor het eigenaarschap, de student en de verbeteringen voor beter onderwijs vanuit het hele team stappen gezet die hebben geleid tot een hogere tevredenheid, participatiegraad en trots. • Afgelopen jaren heeft Fontys geïnvesteerd in huisvesting van de opleidingen en bijbehorende voorzieningen zoals onlangs de nieuwe touchscreens die de opleiding als smartboard kan gebruiken.
Het panel vindt het belangrijk dat de opleiding, zoals beoogt, aan de slag gaat met de borging van de aangevangen verbeteringen in de afstudeerfase en de consistente inbedding daarvan in de onderzoekslijn.	• Het programma *Gradework* is vanaf het voorjaar 2019 ingevoerd om te zorgen voor goede en inzichtelijke feedback voor de studenten (zie Standaard 3). Ook het beoordelingsformulier van de scriptie is verder ontwikkeld en heeft in verschillende stappen geleid tot een rubric. Zowel intern als extern (in LOOFC-verband) nam de opleiding deel aan kallibratiesessies. • De verbeteringen die de opleiding heeft ingezet, leiden tot eindwerken waarin de studenten het vereiste hbo-bachelorniveau tonen (zie Standaard 4).

Tabel 1 – Doorgevoerde verbeteringen na vorige audit

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.
Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (associate degree, bachelor of master) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo of wo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.

Bevindingen

Beoogde leerresultaten F&C-E
Het auditpanel stelt vast dat de opleiding F&C-E als een van eerste F&C-opleidingen in Nederland de zeven learning outcomes uit het *Landelijke Opleidingsprofiel 2016* – dat in 2018 is gereviseerd door het *Landelijk Overleg Opleidingen Finance & Control (LOOFC)* - als uitgangspunt heeft genomen voor haar beoogde leerresultaten. De learning outcomes bevatten integraal de benodigde theoretische basis bestaande uit vier kerngebieden (Strategic Management, Performance Management, Finance Operations & Reporting en Governance, Risk & Compliance) en drie beroepsvormende aspecten (Onderzoekend vermogen, Professioneel vakmanschap en Verantwoord handelen). Deze beoogde leerresultaten passen volgens het auditpanel zonder meer bij het niveau en de oriëntatie van een F&C-opleiding.

Profilering
De opleiding Finance & Control, locatie Eindhoven heeft de trend technology in combinatie met Finance & Control fraai uitgewerkt en is hiermee onderscheidend binnen Nederland t.o.v. de andere Finance & Control opleidingen. Het panel stelt voor om dit sterke punt te consolideren en verder uit te werken. Denk

Het auditpanel vindt dat de opleiding haar profilering op het gebied van digitale transformatie helder heeft uitgewerkt. Vooral in de toepassing daarvan is de opleiding onderscheidend ten opzichte van andere opleidingen in Nederland. De aanscherping die de opleiding in de profilering maakte ten opzichte van de vorige visitatie (zie onderstaande tabel), vindt het auditpanel zinvol, zeker gezien de toenemende mate die digitalisering speelt in het toekomstige beroep van de financial.

Profilering: Digitale transformatie
De profilering op het gebied van digitale transformatie was ten tijde van de vorige accreditatie als volgt: '*het kunnen denken en werken vanuit bedrijfsprocessen, door gebruik te maken van het Enterprise Resource Planning-pakket SAP (ERP)*' en '*een vergaande kennis en beheersing van Excel*'. Deze profilering is in de afgelopen jaren aangescherpt tot '*waarde kunnen toevoegen aan de stroomlijning, beoordeling en optimalisering van bedrijfsprocessen, door gebruik te maken van data, digitale tools en middelen*'. Een afgestudeerde van de opleiding F&C-E ontwikkelt zich meer en meer tot business partner waarin hij/zij complexe financieel-economische vraagstukken analyseert en daarover aan verschillende stakeholders adviseert, gebruikmakend van digitale tools.

Tabel 2 – Korte omschrijving profilering F&C-E

Internationale oriëntatie
De beoogde leerresultaten van de opleiding F&C-E hebben een internationaal referentiekader. Bij de totstandkoming van learning outcomes uit het *Landelijke Opleidingsprofiel 2016 (LOOFC, 2018)* - waaraan de opleiding zich conformeert – is aansluiting gezocht bij de Dublin Descriptoren.

Daarnaast heeft internationalisering een plaats in het beroepsvormende aspect *Professioneel vakmanschap* in de vorm van '*communicatief vaardig in woord/en geschrift zijn, ook in een internationale context*' en '*effectief samenwerken in multiculturele werkomgevingen*'. Hoewel het auditpanel deze doelstellingen passend vindt voor een student F&C, acht hij het net als de opleiding van belang om de visie rond *internationalisering* aan te scherpen. Zeker, omdat steeds meer bedrijven in de Brainportregio door de globalisering in een internationale context opereren (zie Standaard 2 en Hoofdstuk 6 - Aanbevelingen).

Praktijkgericht onderzoek
Het auditpanel stelt vast dat de learning outcomes uit het *Landelijke Opleidingsprofiel 2016 (LOOFC, 2018)* integraal het beroepsvormende aspect *Onderzoekend vermogen* bevatten. Praktijkgericht onderzoek is dan ook duidelijk zichtbaar in de beoogde leerresultaten van de opleiding F&C-E.

Onderhoud beoogde leerresultaten
De opleiding onderhoudt haar beoogde leerresultaten structureel door onder meer (i) participatie in het LOOFC, (ii) door minimaal tweemaal per jaar overleg met haar eigen beroepenveldcommissie, waarin organisaties uit het relevante werkveld vertegenwoordigd zijn, en (iii) door raadpleging van de FHFM-brede Raad van Advies. Tijdens het overleg met de Raad van Advies heeft de opleiding bijvoorbeeld gesproken op het toekomstige beroep, actuele ontwikkelingen in het programma en de rubrics. Uit de gesprekken met het management en de werkveldvertegenwoordigers werd het, het auditpanel duidelijk dat het contact met het werkveld de afgelopen jaren is geïntensiveerd in de vorm van het Fontys-concept *Partners in Education* (bijvoorbeeld Fagro, DAF en Mazars) en het aangaan van duurzame relaties binnen Brainportregio Eindhoven (bijvoorbeeld Gemeente Eindhoven en ASML). Het auditpanel waardeert de sterke betrokkenheid van deze partners bij de opleiding (zie Standaard 2).

Weging en Oordeel
Het auditpanel komt bij deze standaard tot het oordeel '**voldoet**'. De opleiding F&C-E omarmde als een van de eerste F&C-opleidingen in Nederland het *Landelijke Opleidingsprofiel 2016 (LOOFC, 2018)*. Daarmee zijn haar beoogde leerresultaten actueel en hebben een (inter)nationaal referentiekader. Daarnaast heeft zij een heldere profilering op het gebied van digitale transformatie. Tevens maken zowel internationalisering als praktijkgericht onderzoek onderdeel uit van de beoogde leerresultaten en vindt continu afstemming plaats met vakgenoten en het eigen werkveld.

Het verder aanscherpen van de ambitie rond internationalisering beschouwt het auditpanel als een verbeterpunt voor de verdere ontwikkeling van de opleiding. Als de opleiding het contact met de *Partners in Education* ten volle benut is het de verwachting van het auditpanel, dat zij als vanzelf meer gaat internationaliseren. Het verbeterpunt doet dan ook niets af aan zijn positieve oordeel.

4.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.
Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Hierbij wordt rekening gehouden met de diversiteit van de toegelaten studenten. De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen en begeleiding te geven. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten op actieve wijze deelnemen aan de vormgeving van het eigen leerproces (*student-centred*).
Indien het onderwijs in een andere taal dan het Nederlands wordt verzorgd, motiveert de opleiding deze keuze. Dit geldt ook indien de opleiding een anderstalige opleidingsnaam hanteert. Docenten beschikken over voldoende beheersing van de taal waarin zij doceren. Voorzieningen worden niet beoordeeld, tenzij deze specifiek voor de betreffende opleiding zijn getroffen.

Bevindingen

Inhoud en vormgeving programma
Aan de basis van het programma staat een inzichtelijk *KLOTS*[7]*-schema*. De zeven learning outcomes (zie Standaard 1) zijn concreet uitgewerkt in onder meer beheersingsniveaus, leerdoelen en bijbehorende prestatie-indicatoren. Voor het gemeenschappelijke programma met de opleiding *Accountancy* en de gemeenschappelijke propedeuse met de opleiding *Fiscaal, Recht en Economie* zijn bij de concretisering van de beoogde leerresultaten in het programma naast de learning outcomes ook de eindkwalificaties van de betreffende opleidingen in ogenschouw genomen.

De onderwijsvernieuwing die vanaf 2014 bij alle FHFM-opleidingen is doorgevoerd, resulteerde voor F&C-E onder meer in (i) van meet af aan structureel aandacht voor de ontwikkeling van een proactieve beroepshouding, (ii) een betere afstemming van de vakgebieden onderling en (iii) een sterkere aansluiting van het onderwijs op de beroepspraktijk door beroepsproducten. Vooral de betrokkenheid van de *Partners in Education* bij het herontwerp en de uitvoering van het onderwijs, vindt het auditpanel bewonderingswaardig. Zo heeft ieder beroepsproduct een of meerdere partners die zijn betrokken bij de inhoudelijk vormgeving van het beroepsproduct en bij het verzorgen van onderwijs (zie ook onderstaande tabel). Daarnaast draagt het werken aan beroepsproducten in de praktijk bij aan de intrinsieke motivatie van studenten, zo stelt het auditpanel op basis van de auditgesprekken vast. Studenten ervaren het werken aan beroepsproducten als uitdagend en betekenisvol. De betrokkenheid van de studenten bij de opleiding wordt door de beroepsproducten vergroot.

Omschrijving programma
Het thematisch ingerichte programma kent een major/minor-structuur en bestaat uit de volgende leerlijnen: (1) *kennis en vaardigheden*, (2) *sociale- en communicatieve vaardigheden*, (3) *beroepshouding*, (4) *integratie en toepassen* en (5) *onderzoek*. Het gemeenschappelijk programma met de opleiding *Fiscaal, Recht en Economie* biedt studenten één jaar en het gemeenschappelijke programma met de opleiding *Accountancy* biedt studenten tot en met de eerste periode van semester 6 de mogelijkheid om te switchen. In het programma vindt een ontwikkeling plaats van eenvoudige via gevorderde naar complexe leersituaties. Zo bouwen de beroepsproducten op van gesimplificeerde versies van authentieke beroepssituaties in de propedeuse tot meer complexe real life-beroepssituaties in de hoofdfase. Tegelijkertijd volgen studenten elke periode bijbehorende kennisvakken. De *Partners in Education* participeren als tutor, verzorgen gastcolleges, stellen software beschikbaar (bijvoorbeeld de tool Celonis), bieden de mogelijkheid aan tot een bedrijfsbezoek (productiehallen bij DAF) of bieden zich aan als demobedrijf waarbij studenten in teams projecten uit op locatie uitvoeren.

Tabel 3 – Omschrijving programma

[7] KLOTS staat voor kwalificaties, leerdoelen, onderwijseenheden, toetsing, studiepunten.

Profilering
Tijdens de onderwijsvernieuwing heeft de opleiding haar profilering (zie Standaard 1) in samenwerking met het toenmalige lectoraat (zie §Praktijkgericht onderzoek) op een mooie wijze uitgewerkt in het programma, zo vindt het auditpanel. Dit betreft bijvoorbeeld de studieonderdelen *Enterprise Resource Planning (SAP)* en *Budgetteren met Excel* in semester 3, *Power BI* in semester 5, *Process mining* in semester 6. Daarnaast kiezen studenten in de module *State-of-the-Art* in semester 5 zelf een actuele thema (bijvoorbeeld *cryptocurrency* of *blockchaintechnologie*) en werken dat uit en presenteren het vervolgens aan elkaar. De aandacht voor het profileringsthema bouwt de opleiding nog verder uit (bijvoorbeeld integratie van *Robotic process automation* en logisch kunnen redeneren op basis van *artificial intelligence*-vraagstukken). Het auditpanel constateert onder meer op basis van het gesprek met docenten, dat F&C-E een actueel programma verzorgt dat aansluit bij het *Landelijke Opleidingsprofiel 2016 (LOOFC, 2018)*.

Internationale oriëntatie
Het auditpanel vindt het evenals de studenten dat vinden, van belang dat de opleiding de internationale oriëntatie in het programma versterkt. Thans zijn internationale aspecten op diverse plekken in het curriculum geïntegreerd (bijvoorbeeld IFRS-wetgeving, globalisering en projecten met als thema internationale ondernemingen). Bovendien ontwikkelen studenten in de beroepsproducten Engelstalige schriftelijke en mondelinge vaardigheden (bijvoorbeeld een Engelstalige pitch, een updatemeeting van een adviesopdracht in het Engels en het schrijven van een Engelstalige samenvatting). Daarnaast maakt 10-15% studenten gebruik van de mogelijkheid om tijdens de stage, de minor of het afstuderen buitenlandervaring op te doen. Uit het gesprek met een vertegenwoordiger van de Raad van Advies blijkt, dat de opleiding hen betrekt bij de verdere invulling van het thema internationalisering. Het auditpanel is positief over deze ontwikkeling.

Praktijkgericht onderzoek
De onderwijsvernieuwing (zie §Inhoud en vormgeving programma) resulteerde ook in een betere verankering van de onderzoekslijn, zo stelt het auditpanel op basis van het *KLOTS-schema* vast. Het expliciteren van de onderzoeksleerlijn heeft ertoe geleid dat studenten al in het eerste leerjaar starten met kwantitatief onderzoek en literatuuronderzoek. In elk semester werken de studenten vervolgens aan het ontwikkelen van onderzoeksvaardigheden. Daarnaast doen studenten gedurende de hele opleiding, ook in de stages, onderzoek rondom control- en regelgeving vraagstukken om zich een kritische, onderzoekende houding eigen te maken. Het auditpanel vindt dat de opleiding studenten op deze wijze goed voorbereidt op de afstudeerfase (zie Standaard 4).

Op dit moment vindt geen expliciete interactie plaats tussen onderwijs en onderzoek. In 2019 is het lectoraat *Informatiemanagement en control in een keten-omgeving* beëindigd. In 2020 besluit het management of het in het verlengde van het vorige lectoraat een nieuw lectoraat zal inrichten. Het auditpanel vindt het belangrijk dat de opleiding aan kennisvalorisatie doet en de wisselwerking tussen onderwijs en onderzoek op die wijze versterkt. Dit staat los van een eventueel in te richten lectoraat, maar kan daar wel door versneld worden (zie Hoofdstuk 6 – Aanbevelingen).

Studiesucces, studiebegeleiding en studenttevredenheid
Hoewel studenten naar de tentamenperiode toe wel een piekbelasting ervaren, vinden zij de studielast over het algemeen te doen, zo blijkt uit het gesprek met de studenten. Een actieve studiehouding is noodzakelijk en studenten spreken elkaar daar tijdens het werken in beroepsproducten op aan. Naast excellentieprogramma's voor de propedeuse- en voor tweedejaarsstudenten, biedt de opleiding studenten elke periode masterclasses aan. Het auditpanel is daarnaast positief over de ministages waaraan studenten die nominaal studeren in de herkansingsweken, kunnen deelnemen.

In de *NSE* is te zien dat de waardering van studenten voor de algehele studiebegeleiding vanuit de opleiding de laatste jaren is toegenomen. De tutoring verandert in de loop van de opleiding van begeleid naar meer vraag- en praktijkprobleem-gestuurd en zelfstandig. Het auditpanel waardeert het dat de opleiding de oriënterende stage in jaar 3 een half jaar heeft vervroegd, zodat studenten eerder kennismaken met de beroepspraktijk. De voorlichting van de oriënterende stage en van de afstudeerstage mag wat de studenten betreft op een eerder moment dan vlak voor aanvang van de stageperiode plaatsvinden. Het auditpanel sluit zich hierbij aan.

De opleidingscommissie vergadert viermaal per jaar, geeft de opleiding (on)gevraagd advies en heeft een eigen agenda met speerpunten. Niet alle studenten die het auditpanel sprak, weten van het bestaan en van de taak van de opleidingscommissie af. Hier ligt voor de opleiding een klein verbeterpunt, zo constateert het auditpanel.

Docententeam
Het auditpanel trof een docententeam dat ruim voldoende vakinhoudelijke en didactische kwaliteiten heeft. Zo blijkt uit het *Overzicht docenten FHFM* dat 76% van de zeventien docenten over minimaal een masteropleiding beschikt en het team een brede financiële en economische expertise heeft. Voor docenten bestaan er uitgebreide mogelijkheden voor professionalisering (o.a. rondom tools zoals *Power BI*, *Celonis* en *MLE*). Daarnaast ging de afgelopen jaren aandacht uit naar het vergroten van de toets- en didactische deskundigheid van de docenten en hebben drie docenten binnen FHFM een masteropleiding op dit gebied gevolgd. Hoewel de meeste docenten de *Basis Kwalificatie Onderwijs* of een vergelijkbare kwalificatie hebben, beschikken nog niet alle docenten over de *Basis Kwalificatie Examinering*. Hier ligt, wat het auditpanel betreft, een aandachtspunt. Teven kan het auditpanel zich voorstellen dat meer docenten dan nu het geval, de praktijk ingaan om daar ook zelf actuele ervaring op te doen (bijvoorbeeld door docentstages).

Binnen de opleiding heerst duidelijk een familiecultuur, zo constateert het auditpanel. Ondanks dat Fontys een grote onderwijsinstelling is, zijn de opleidingen, zo ook de opleiding F&C-E, kleinschalig georganiseerd. Binnen de opleiding is veel persoonlijke aandacht voor studenten (bijvoorbeeld studieloopbaanbegeleiding, studentbegeleiding en tutoring) en is de sfeer gemoedelijk. Studenten en alumni bevestigen dit tijdens het locatiebezoek. Docenten zijn, ook buiten de lessen, voor hen goed bereikbaar en sterk betrokken. Daarnaast zijn de studenten die het auditpanel sprak, tevreden over de kwaliteit van de opleiding en in het bijzonder van het docententeam. Zij waarderen de inhoudelijke deskundigheid en de inbreng van actuele praktijkervaring van docenten. De resultaten van de *NSE 2018* sluiten hierbij aan.

(Opleidingsspecifieke) voorzieningen
In het *Studentenhoofdstuk* melden de studenten dat de ventilatie en de beschikbaarheid van de werkruimtes nog voor verbetering vatbaar is. Dit zijn volgens het auditpanel kleine verbeterpunten.

Weging en Oordeel
Het auditpanel komt bij deze standaard tot het oordeel '**voldoet**', omdat de onderwijsvernieuwing mede heeft geleid tot (i) een vertrouwde onderwijsleeromgeving voor studenten, (ii) een mooie uitwerking van de profilering en (iii) een stevigere plaats van de onderzoekslijn. Het werken aan beroepsproducten zorgt voor intrinsiek gemotiveerde studenten. De docenten zijn deskundig en begaan met de studenten. De samenwerking met de *Partners in Education* in het onderwijs vindt het auditpanel daarnaast een sterk punt.

Het auditpanel vindt het gezien de ontwikkelingen van het toekomstige beroep belangrijk, dat de opleiding de internationale oriëntatie van het programma versterkt en aan kennisvalorisatie doet, eventueel op een andere wijze dan via de samenwerking met een lectoraat.

Doordat de opleiding een actueel programma biedt en zich richt op relevante ontwikkelingen in het werkveld en doordat internationalisering een (weliswaar beperkte) plaats heeft in het programma, weegt het auditpanel deze verbeterpunten beperkt mee en komt het tot een positief oordeel.

4.3. Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.
Toelichting NVAO: De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De eisen zijn helder voor de studenten. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student.

Bevindingen

Toetssysteem
Het auditpanel constateert dat de opleiding stevig de regie voert in het toetsen en beoordelen en over een inzichtelijk toetssysteem beschikt. Het toetsbeleid AC-FC dat de opleiding volgt, vormt het uitgangspunt voor (het borgen van de kwaliteit van) het systeem van toetsen en beoordelen in de opleiding. Op basis daarvan heeft de opleiding een eigen toetsprogramma opgesteld. De zeven learning outcomes uit het *Landelijke Opleidingsprofiel 2016 (LOOFC, 2018)* zijn uitgewerkt in toetsmatrijzen en/of opdrachtomschrijvingen en beoordelingscriteria. Het *KLOTS-schema* geeft het auditpanel bovendien een duidelijk beeld van de passende mix aan toetsvormen die de opleiding hanteert. Hoe en wat de opleiding wanneer toetst is voor studenten inzichtelijk in de studiehandleidingen.

Het auditpanel is gecharmeerd van de rol die het werkveld speelt in de toetsing. De *Partners in Education*, de stagebegeleiders en de begeleiders vanuit de 'demobedrijven' zijn regelmatig aanwezig bij verdedigingen of eindpresentaties van beroepsproducten. Uit het gesprek met werkveldvertegenwoordigers blijkt, dat zij in de beoordeling formeel de rol hebben van adviseur. Niettemin nemen de examinatoren van de opleiding de mening van het werkveld serieus in overweging bij de totstandkoming van hun oordeel. De werkveldvertegenwoordigers hebben de indruk dat hun bijdrage van toegevoegde waarde is. Het auditpanel vindt dit een sterk punt.

Op basis van het *Toetsbeleid* en de auditgesprekken kreeg het auditpanel de indruk, dat de 'toets'-druk bij docenten hoog is. Naast kennistoetsen hanteert de opleiding aansluitend bij de onderwijsvernieuwing (zie Standaard 2) in elke periode ook beroepsproducten die docenten tussentijds formatief (o.a. de wekelijkse tutoring) en aan het einde van de periode summatief (o.a. het afnemen van assessments) toetsen. Docenten gaven in het gesprek aan, dat deze 'toets'-druk in zekere mate wel aanwezig is. Echter, door de energie die zij krijgen van het toetsen via beroepsproducten en door de groei die studenten daarin doormaken, blijft de 'toets'-druk voor hen hanteerbaar. Het auditpanel ziet ruimte om het systeem van toetsen en beoordelen efficiënter in te richten. Zo kan zij nog een juiste verhouding tussen formatief en summatief toetsen aanbrengen.

De opleiding heeft de afgelopen jaren de toetscyclus op onderdelen aantoonbaar verbeterd. Zo borgt het programma *Gradework* dat Fontys vanaf het voorjaar 2019 bij alle FHFM-opleidingen heeft ingezet, dat examinatoren hun beoordeling systematisch vastleggen, inzichtelijke feedback geven aan studenten en alle toetsen en beoordelingen archiveren. De opleiding treft daarnaast zinvolle maatregelen voor het verbeteren van het zicht op de individuele bijdrage van studenten aan groepsgewijze beroepsproducten (o.a. individuele deelopdrachten, meer 'individu'-tijd in het eindassessment en voldoende beschikbare inzeturen van tutoring).

Op basis van de *Zelfevaluatie* en het gesprek met de examen- en toetscommissie constateert het auditpanel dat de opleiding een diversiteit aan kwaliteitsborgende mechanismen inzet in het toetsen en beoordelen. Dit betreffen bijvoorbeeld de inzet van toetsmatrijzen, antwoordmodellen en rubrics, het toepassen van het vierogen-principe, wisselende koppels van

begeleiders en beoordelaars, een individueel beoordelingsmoment bij groepswerk en toetsscholing.
Bovendien vinden kalibreersessies niet allen binnen het team, maar sinds 2019 ook in samenwerking met docenten van de leslocatie in Venlo en andere F&C-opleidingen binnen cluster Zuid plaats. Met ingang van het studiejaar 2018-2019 wonen examinatoren van F&C-E en F&C-V tevens elkaars afstudeerzittingen bij. Het auditpanel is positief over deze ontwikkeling.

Het auditpanel vindt het niveau van de toetsen stevig en passen bij de verschillende studiejaren. Zij zijn klassiek van aard en hebben een degelijke vakinhoud. Dit werd het auditpanel duidelijk uit de diverse toetsen uit verschillende studiejaren die het auditpanel tijdens het locatiebezoek bekeek (o.a. *Business case*, *Jaarafsluiting*, *Risk Control Framework*, *Strategisch Management*, *Finance and Valuation* en *Operations Management*).

Examencommissie
De borging van de kwaliteit van de toetsen is primair belegd bij de instituutsbrede examencommissie. Elke FHFM-opleiding is daarin vertegenwoordigd. Uit het *Jaarverslag* en uit het auditgesprek blijkt dat de examencommissie het afgelopen jaar bijvoorbeeld de richtlijnen voor examinatoren heeft bijgesteld en op basis daarvan examinatoren heeft aangewezen, betrokken was bij het opstellen van rubrics en zelf aanwezig was bij aantal afstudeerzittingen. Het aantal klachten dat de examencommissie ontvangt, is de afgelopen jaren afgenomen.

Sinds 2018 is de samenwerking tussen de examencommissies van beide leslocaties van de opleiding toegenomen, zo stelt het auditpanel vast op basis van het *Jaarverslag*. De examen-commissies overleggen viermaal per jaar bijvoorbeeld over het afstudeerniveau en de afstudeercriteria. Daarnaast stemmen zij beleid en richtlijnen op elkaar af (bijvoorbeeld het verlenen van vrijstellingen en doorstroomnormen). Hoewel daar – kijkend naar het niveau van de eindwerken (zie Standaard 4) – geen aanleiding toe is, kan het auditpanel zich niettemin voorstellen dat de opleiding de samenwerking verder intensiveert (zie Hoofdstuk 6 – Aanbevelingen).

Ter ondersteuning van de examencommissie is de instituutsbrede commissie didactiek en toetsing betrokken bij de uitvoering van de toetscyclus. Uit het auditgesprek blijkt dat deze commissie een heldere visie heeft op het toetsen en beoordelen. De commissie ondersteunt docenten bij het uitvoeren van de toetscyclus en beoordeelt de kwaliteit van de toetsen voor afname en daarnaast achteraf op basis van toetsanalyses. De examencommissie en de commissie didactiek en toetsing beschikken over de benodigde expertise, zo stelt het auditpanel vast.

Afstudeerprogramma (jaar 3 en 4)
Het afstudeerprogramma is dusdanig ingericht dat alle eindwerken samen de zeven learning outcomes (zie Standaard 1) op eindniveau afdekken, zo blijkt uit het *KLOTS-schema*. Het bestaat uit een samenhangend geheel van beroepsproducten, kennistoetsen en het praktijkonderzoek, verdeeld over semester 5 (*Planning- en control* en *Finance & Valuation*; 2 x 15 EC), semester 6 (*Compliance & Reporting* en *Operational Excellence*; 2 x 15 EC) en semester 8 (*Praktijkonderzoek*; 30 EC).

Mede naar aanleiding van de vorige accreditatie zijn de beoordelingsformulieren voor de afstudeerstage en de scriptie doorontwikkeld, waarbij ook de transparantie van de beoordeling is verbeterd, zo stelt het auditpanel vast. De beoordelingsformulieren en (de weging van de) rubrics die examinatoren hanteren, zijn in diverse sessies door hen gezamenlijk ontwikkeld. Dit resulteert over het algemeen in kleine verschillen tussen de eerste en tweede beoordelaars, zo geven de docenten aan. Ook het cijfer dat zij geven op basis van hun 'timmermansoog', is in lijn met het cijfer dat op basis van de rubric die zij invullen, tot stand komt. Een sterk punt, aldus het auditpanel.

Weging en Oordeel
Het auditpanel komt bij deze standaard tot het oordeel '**voldoet**'. De opleiding beschikt over een gedegen toetssysteem dat bijdraagt aan de validiteit en betrouwbaarheid van het toetsen en beoordelen. De toetsen die het auditpanel bekeek, vond het auditpanel van een stevig tussentijds niveau. Ook de examencommissie en de commissie didactiek en toetsing zijn voor het gehele instituut *in control* als het gaat om de kwaliteitsborging van het toetsen en beoordelen.

Dat de opleiding het toetsen en beoordelen efficiënter kan inrichten en de samenwerking tussen de examencommissie in Eindhoven en Venlo verder kan intensiveren, vindt het auditpanel verbeterpunten voor de verdere ontwikkeling van het toetssysteem. De basis is zonder meer op orde. Derhalve zijn deze aandachtspunten niet van invloed op zijn positieve oordeel.

4.4. Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.
Toelichting NVAO: Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Gerealiseerd niveau
Vóór aanvang van het locatiebezoek ontving het auditpanel een lijst met eindwerken van afgestudeerden van de opleiding van de afgelopen twee jaar. Daaruit heeft het auditpanel van vijftien afgestudeerden, drie van de uitfaserende deeltijd en twaalf van de voltijd, de eindwerken met een variatie in het eindcijfer gekozen en voorafgaand aan het locatiebezoek bestudeerd (zie Bijlage III – Lijst geraadpleegde documenten).

Doordat de opleiding de learning outcomes uit het *Landelijke Opleidingsprofiel 2016 (LOOFC, 2018)* als een van de eerste F&C-opleidingen in Nederland heeft omarmd (zie Standaard 1) en geïmplementeerd (zie Standaarden 2 en 3), zijn in juni 2019 de eerste studenten met dit profiel afgestudeerd. Het auditpanel vond de verschillende type eindwerken zeker van het niveau dat van afgestudeerden van de opleiding verwacht mag worden. De studenten lieten in de diverse eindwerken een gedegen vakinhoud zien. In de scripties brachten de studenten ook voldoende diepgang aan in het theoretisch kader en de methodologische verantwoording in scripties is op orde. Studenten krijgen voor de scriptie en de beroepsproducten een strak kader aangereikt door de opleiding die zij allen zorgvuldig toepassen. In een aantal eindwerken is de profilering op het gebied van digitale transformatie voor het auditpanel zichtbaar. De bandbreedte in cijfers van de examinatoren kwam overeen met de oordelen van het auditpanel. Zo nu en dan vond het auditpanel de beoordeling van de opleiding zelfs aan de strenge kant. De beoordelingen van de eindwerken zijn navolgbaar. Op niet alle beoordelingsformulieren benutten de examinatoren de ruimte voor feedback en –forward ofwel ontwikkelgericht commentaar waar de student mogelijk zijn/haar voordeel mee kan doen. Dit vindt het auditpanel een klein verbeterpunt.

Functioneren in de praktijk
Uit *HBO-monitor* en uit de gesprekken met studenten en alumni blijkt dat een groot deel van hen full- of parttime doorstudeert in uiteenlopende economische vervolgstudies. Van de studenten die niet meteen doorstuderen vindt meer dan 90% direct een baan en ruim 80% geeft aan de opleiding een goede voorbereiding te vinden op hun werk. Alumni geven aan dat zij met de juiste bagage in het werkveld aan de slag zijn gegaan. Zij waarderen het intensieve contact van de opleiding met het werkveld, de aandacht die nu binnen het programma uitgaat naar digitalisering en de opzet van een excellentieprogramma. Wat alumni betreft mag de opleiding studenten tijdens de studie beter wijzen op noodzaak van een Certificaat Engels[8], omdat dit nodig kan zijn voor een vervolgestudie.

De *Partners in Education* en bedrijfsmentoren van de (afstudeer)stages zijn enthousiast over het niveau van de studenten, zo geven docenten aan op basis van het individuele contact dat zij met hen hebben en op basis van de resultaten van de werkveldenquêtes. Studenten zijn door de onderwijsvernieuwing (zie Standaard 2) beter voorbereid op het werken in de beroepspraktijk, hebben een meer proactieve beroepshouding, zijn nieuwsgieriger en meer ondernemend en kunnen voor het werkveld direct van toegevoegde waarde zijn (bijvoorbeeld op het gebied van digitalisering).

[8] De opleiding biedt studenten de mogelijkheid om een *Cambridge certificaat* buiten de lessen om te halen.

De werkveldvertegenwoordigers die het auditpanel sprak, bevestigen dit. Zij voegen daaraan toe dat ook de mondelinge en schriftelijke taalvaardigheid van studenten is toegenomen.

Weging en Oordeel
Het auditpanel komt bij deze standaard tot het oordeel '**voldoet**', omdat het niveau dat studenten tonen in hun palet aan eindwerken zondermeer van het hbo-bachelorniveau is.
De *Partners in Education* uitten zich daarnaast positief over de kwaliteit en het functioneren van de alumni. Alumni komen in de praktijk goed beslagen ten ijs.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Tijdens het locatiebezoek trof het auditpanel een stevige F&C-opleiding aan die door de snelle implementatie van het *Landelijke Opleidingsprofiel 2016 (LOOFC, 2018)* vooroploopt ten opzichte van andere F&C-opleidingen in Nederland en reeds studenten aflevert die volgens dit profiel zijn afgestudeerd. Het auditpanel is onder de indruk van de sterke betrokkenheid van de *Partners in Education* die zich medeverantwoordelijk voelen voor de kwaliteit van het onderwijs. De opleiding biedt studenten een vertrouwde leeromgeving. Het toetssysteem van de opleiding en het eindniveau dat studenten in de beroepsproducten en in de scripties tonen, is zondermeer op orde. De opleiding voldoet met haar voltijdvariant volgens het auditpanel aan de basiskwaliteit en steekt daar op een aantal thema's bovenuit. Bovendien zorgt de opleiding voor een zorgvuldige afbouw van de reguliere deeltijdvariant.

Bij de doorontwikkeling van het onderwijs, wil het auditpanel de opleiding uitdagen om de visie op internationalisering nader aan te scherpen en de internationale oriëntatie en de wisselwerking tussen onderwijs en onderzoek in het programma op een door haar gekozen wijze te versterken. Daarnaast mag de opleiding, wat het auditpanel betreft, de samenwerking tussen de examencommissies in Eindhoven en Venlo verder intensiveren.

Op grond van de beslisregels van de NVAO komt het auditpanel voor de opleiding F&C-E van Fontys Hogescholen tot 'voldoet' voor alle vier de standaarden. Het auditpanel komt derhalve voor de opleiding als geheel tot het oordeel 'positief'. Het adviseert de NVAO tot het behoud van de accreditatie van de opleiding.

6. AANBEVELINGEN

Hierover volgen de drie voornaamste aanbevelingen voor de opleiding F&C-E naar aanleiding van de audit.

Verbinding onderwijs en onderzoek
Het auditpanel raadt de opleiding aan om - los van het feit of zij nu wel of niet een eigen lectoraat heeft - een gremium te organiseren waarin docent-onderzoekers van de opleiding structureel aan kennisvalorisatie doen en de wisselwerking tussen onderwijs, onderzoek en praktijk te versterken. Door haar blik nog meer naar buiten te richten blijft de opleiding niet alleen aangesloten bij de discussie over de financial van de toekomst, maar kan zij daarin mogelijk ook actief participeren. Bovendien is het raadzaam om in het verlengde daarvan een scenario-analyse te maken ten aanzien van de toekomst en het bestaansrecht van de opleiding. Het is daarbij de vraag hoe de opleiding zich gaat ontwikkelen; bijvoorbeeld meer richting *ICT* of meer richting *Commercie*, bijvoorbeeld meer richting *hard skills* (bijvoorbeeld digitalisering) of meer richting *soft skills* (bijvoorbeeld Soft Control & Leadership) of komt er bijvoorbeeld nog nieuw landelijk opleidingsprofiel *Finance & Control* of gaat deze opleiding straks fuseren met het landelijke opleidingsprofiel van *Bedrijfskundige Informatica*.

Internationale oriëntatie
De opleiding kan haar visie ten aanzien van internationalisering nader duiden en de internationale oriëntatie in het programma verder versterken. Het is aan te raden om in dit kader de Brainportregio nadrukkelijker dan nu het geval te benutten, omdat deze sterk internationaal georiënteerd is en deze voor studenten een rijke internationale leercontext biedt. Hoewel de opleiding zich met name richt op (de internationale context van) het groot-MKB in de regio, is het volgens het auditpanel bijvoorbeeld denkbaar dat de opleiding een minor ontwikkelt die zich richt op complexe financieel-economische vraagstukken van multinationals. Tot slot raadt het auditpanel de opleiding aan om de learning outcomes in het Engels weer te geven op het diploma, zodat de studenten het diploma ook in het buitenland kunnen gebruiken.

Samenwerking examencommissies
Het auditpanel adviseert de opleiding de samenwerking tussen de examencommissies in Eindhoven en Venlo verder te intensiveren, om deze wellicht op termijn samen te voegen tot één commissie. Zodoende kunnen de opleidingen zich ervan vergewissen dat de kwaliteit van het toetsen en beoordelen op beide locaties op dezelfde wijze wordt geborgd.

BIJLAGE I Scoretabel

Fontys biedt de opleiding F&C met de twee vestigingsplaatsen Eindhoven en Venlo aan onder één CROHO-registratie. Dit beoordelingsrapport bevat het oordeel van het auditpanel over de locatie Eindhoven.

Scoretabel paneloordelen Fontys Hogescholen hbo-bacheloropleiding Finance & Control (locatie Eindhoven) voltijd/deeltijd[9]	
Standaard	**Oordeel**
Standaard 1. De beoogde leerresultaten	Voldoet
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	Voldoet
Standaard 3. Toetsing	Voldoet
Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten	Voldoet
Algemeen eindoordeel	**Positief**

[9] Als gevolg van de deelname aan het Experiment Leeruitkomsten heeft Fontys er voor gekozen om het deeltijdonderwijs binnen het Domein Economie op de locatie Eindhoven in een apart organisatieonderdeel onder te brengen, zo ook van de opleiding F&C-E. Derhalve faseert de reguliere deeltijdvariant van deze opleiding uit.

BIJLAGE II Programma, werkwijze en beslisregels

Auditprogramma Beperkte Opleidingsbeoordeling[10] t.b.v. hbo-bacheloropleiding Finance & Control (locatie Eindhoven) – Fontys Hogescholen – 23 januari 2020

Tijd	Gesprekspartners
08.15-09.00	inloop en vooroverleg
09.00 -09.45	management
	directeur
	onderwijsmanager
	onderwijsmanager
	onderwijsmanager
10.00 -11.00	docenten
	instroom - examencommissie
	stage jaar 2 - propedeuse
	CG - SLB - BVA
	CG - externe contacten
	didactiek & toetsing
	afstuderen
	CG - afstuderen - lectoraat
	deeltijd - lectoraat
11.15 - 12.00	studenten incl. student uit OC
	FC VT jaar 1 - OC
	FC VT jaar 2
	FC VT jaar 2
	FC VT jaar 3
	FC VT jaar 3 - turbo
	FC VT jaar 4 - minor
	FC VT jaar 4 - afstuderen
12.00 - 12.45	lunch auditpanel
12.45 - 13.15	examencommissie en commissie toetsing en didactiek
	voorzitter
	secretaris
	lid
	lid
	lid
	didactiek & toetsing
13.15 - 14.30	Markt
	Fagro, Partner in Education
	Waterschapsbedrijf Limburg, bedrijfsmentor
	Nij Geertgen, bedrijfsmentor
	Strukton Worksphere, externe deskundige
	Externe deskundige
	Raad van Advies
	3 x Alumnus
	2 x Student
	14 x Docent
14.45 - 15.00	pending issues
15.00 - 15.45	intern overleg panel
15.45 - 16.30	terugkoppeling
16.45 - 17.30	ontwikkelgesprek

[10] In verband met de privacywetgeving zijn in het programma uitsluitend de functies/rollen van gesprekspartnersopgenomen. De namen van de gesprekspartners zijn bij de secretaris van het auditpanel bekend.

Werkwijze
Bij de beoordeling van de betreffende opleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland' van september 2018. Daarin staan de standaarden vermeld waarop het auditpanel zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het auditpanel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

De secretaris lichtte het auditpanel voorafgaand aan de visitatie uitgebreid voor over het beoordelingskader en de -procedure en over de van hen verwachte attitude voor, tijdens en na de visitatie. Tevens zorgde de secretaris voor een kalibratie van het auditpanel door de interpretatie van de standaarden, de oordelen en de beslisregels door te nemen. Tijdens het audittraject bewaakte de secretaris de correcte procesgang, zag erop toe dat het oordeel van het auditpanel conform het kader tot stand kwam en ondersteunde het proces van de oordeelsvorming.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditpanel zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de betreffende opleiding. Voorafgaand aan het locatiebezoek vond een voorbereidend intern paneloverleg plaats waarin het auditpanel het informatiedossier en de onderliggende documenten besprak. Bovendien zijn de bevindingen van het auditpanel over de eindwerken tijdens het vooroverleg onderling gedeeld.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditpanel geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en -daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditpanel met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Het auditpanel bood studenten, docenten en andere betrokkenen bij de opleiding die niet waren opgenomen in het programma van het locatiebezoek, de gelegenheid om zaken onder de aandacht te brengen die zij van belang achtten voor de beoordeling. Het auditpanel heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding de mogelijkheid daartoe tijdig en op correcte wijze bij hen onder de aandacht heeft gebracht en hen heeft geïnformeerd over hoe zij contact konden opnemen met de secretaris van het auditpanel. Geen van de betrokkenen heeft van deze mogelijkheid gebruik gemaakt.

Het oordeel van het auditpanel vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Afstemming deelpanels binnen het cluster
De visitatie binnen dit cluster is uitgevoerd door de visitatiebureaus Hobéon en NQA waarbij Hobéon één hogeschool en NQA vier hogescholen heeft beoordeeld. Afstemming tussen alle deelpanels heeft plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobéon en NQA gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels.

Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. Verder wordt de afstemming tussen de auditpanels geborgd door de ondersteuning van zo veel mogelijk dezelfde secretaris vanuit zowel Hobéon als NQA en door de inzet van getrainde voorzitters.

Beslisregels
Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een standaard 'voldoet', 'voldoet ten dele' of 'voldoet niet' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland, September 2018'.
Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding. Het eindoordeel over de opleiding luidt: 'positief', 'positief onder voorwaarden' of 'negatief'.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende beoordelingskader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Beperkte opleidingsbeoordeling
Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval **positief** indien alle standaarden 'voldoet' scoren.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval **positief onder voorwaarden** indien Standaard 1 voldoet en maximaal twee standaarden een 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het auditpanel het opleggen van voorwaarden adviseert.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval **negatief** indien:
- een of meer standaarden 'voldoet niet' scoren
- standaard 1 'voldoet ten dele' scoort
- een of twee standaarden 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het auditpanel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- drie of meer standaarden 'voldoet ten dele' scoren.

BIJLAGE III Lijst geraadpleegde documenten

- Zelfevaluatierapport opleiding Finance & Control, lesplaats Eindhoven
- Landelijk Opleidingsprofiel 2016 (LOOFC, 2018) en Verantwoordingsdocument LOOFC
- Uitgangspunten voor het onderwijs (2013)
- Inhoudsbeschrijving van de programmaonderdelen in de vorm van KLOTS-schema's
- Studenttevredenheid: NSE F&C
- Onderwijs- en examenregeling HFM NS 2019-2020
- Personeelsoverzicht
- Overzichtslijst van *alle* recente eindwerken.
- Jaarverslag 2018 Examencommissie FHFM
- Toetsbeleidsplan AC FC
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen en beoordelingen.
- Selectie van studiemateriaal

Het panel heeft van vijftien studenten de eindwerken bestudeerd.
Om redenen van privacy zijn de namen van afgestudeerden en hun studentnummers van wie het panel de eindwerken heeft bekeken niet opgenomen in deze rapportage. Namen van de afgestudeerde studenten, hun studentnummer evenals de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditpanel.

BIJLAGE IV Panelsamenstelling

Op 18 maart 2019 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de opleiding Finance & Control te Eindhoven van Fontys Hogescholen, onder het nummer 007999. Deze opleiding behoort tot onderstaande visitatiegroep.

Naam visitatiegroep:	HBO Bedrijfseconomie Zuid-Nederland

De secretaris van het auditpanel beschikt over nadere informatie over de samenstelling en expertise van de panelleden die in bovengenoemde visitatiegroep zijn ingezet.

In onderstaande tabel volgen korte functiebeschrijvingen van de panelleden die deelnamen aan het auditpanel van de in dit beoordelingsrapport beschreven opleiding.

Naam	**Rol**	**Korte functiebeschrijvingen**
dr. mr. H.J.L.M. van de Luytgaarden	Voorzitter	De heer Van de Luytgaarden is verbonden aan de Zuyd Hogeschool als lector Preventive Law. Als adviseur en manager ad interim heeft hij daarnaast op vele terreinen van de samenleving gewerkt (o.a. overheidsinstellingen en not-for-profit organisaties). Bovendien is hij auditor in het hoger onderwijs in binnen- en buitenland en bij juridische professionals en bekleed hij diverse bestuursfuncties in het (hoger) onderwijs.
R.W. Puyt MSc MMC	Lid	De heer Puyt is docent / onderzoeker Finance & Control bij Hogeschool van Amsterdam.
ir. M.C.J. van Ooijen RC	Lid	De heer Van Ooijen is registercontroller en als principal consultant werkzaam bij Fagro Consultancy B.V. Bovendien is hij kerndocent Business Control bij de hbo-bacheloropleiding Finance & Control bij Zuyd Hogeschool.
A. Harutunjan	Studentlid	Mevrouw Harutunjan volgt de hbo-bacheloropleiding Finance & Control bij Avans Hogeschool.

I.M. Gies Broesterhuizen BEc	Secretaris	Sinds 2010 door de NVAO getraind als secretaris.

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van Hobéon. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende ten minste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling - anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het evaluatiebureau -, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Hobeon

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800
F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl
I www.hobeon.nl